

Jaardocument **2019**

enver

Samen. Sterker. Verder

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Inhoud

DEEL 1: BESTUURLIJK VERSLAG 2019	5
Inleiding.....	7
1 Profiel van de organisatie	11
1.1 Juridische structuur/missie	11
1.2 Hulpvormen en cliëntgroepen	11
1.3 Werkgebied	12
2 Kernprestaties.....	13
2.1 Aantallen cliënten.....	13
2.2 Capaciteit en productie	13
2.3 Personeelsformatie	13
2.4 Prestatie-indicatoren.....	14
3. Hulpverlening en maatschappelijke ontwikkeling	15
3.1 Bijzondere projecten.....	26
3.2 Samenwerkingsrelaties	29
3.3 Fondsen en vriendenstichting.....	30
4 Toezicht, bestuur en medezeggenschap.....	31
4.1 Governance code	31
4.2 Toezichthoudend orgaan	31
4.3 Bestuur.....	33
4.4 Medezeggenschap	34
4.4.1 Cliëntparticipatie	34
5 Beleid en kwaliteit	37
5.1 Kwaliteit en certificering.....	37
5.2 Cliëntvertrouwenspersoon	37
5.3 Klachten	37
5.4 Personeelsbeleid en kwaliteit van het werk.....	39
5.4.1 Stages	40
5.4.2 Medewerkersvertrouwenspersoon	40
5.4.3 Ondersteuning, opleiding, deskundigheid.....	40
5.5 Facilitaire zaken, huisvesting en ontwikkelingen ICT	42
5.6 Hoofdpijnen financieel beleid	43
5.6.1 Beschrijving positie op balansdatum	43
5.7 Risicobeleid	45
5.7.1 Strategische, operationele en financiële risico's	45
Financiële risico's.....	47
DEEL 2: JAARREKENING.....	49

DEEL 3: BIJLAGEN.....	87
A. Jaaroverzicht 2019 - hulptrajecten per gemeente en kerngetallen specialistische jeugdhulp ..	89
B. Verslag pleegouderraad 2019.....	97
C. Verslag cliëntenraad 2019	101
D. Verslag ondernemingsraad 2019	103

DEEL 1: BESTUURLIJK VERSLAG 2019 ¹

---

¹ In voorschrift ministerie VWS 'maatschappelijk verslag' genoemd.

Inleiding

Enver biedt jeugd- en opvoedhulp vanuit de kernwaarden:

vertrouwen, verbinden en versterken.

Onze doelen voor 2019 vloeiden voort uit deze kernwaarden en waren gekoppeld aan vier uitgangspunten die heel vanzelfsprekend lijken en daarom juist ambitieus zijn:

- We werken altijd samen met kinderen, gezinnen en netwerk.
- We werken vanuit het vakmanschap van onze medewerkers.
- We werken aan betere faciliteiten om cliënten en medewerkers te ondersteunen.
- We werken daar waar kinderen, jongeren leven en benutten de mogelijkheden van die omgeving.

Jeugdhulp kan volgens ons niet zonder ouders, familie en anderen die voor de jeugdige belangrijk zijn. We werken daarom intensief samen met informele steunsystemen waardoor kinderen, jongeren en hun gezinnen zoveel mogelijk op eigen kracht, met eigen verantwoordelijkheid en met hulp van hun netwerk beter gaan functioneren. Enkele voorbeelden van hoe we hieraan in 2019 een extra impuls hebben gegeven, zijn de InVerbindingteams, de vernieuwing van de crisishulp, de inzet op steun in de leefomgeving vanuit en samen met wijkteams en de versterking van pleeggezinnen.

Wij zijn heel enthousiast over de groeiende samenwerking met het basis-, voortgezet- en middelbaarberoepsonderwijs. Hierdoor kunnen we vaker ondersteuning bieden daar waar kinderen opgroeien.

Met de start van 24-uursopvang bereikten we in 2019 een belangrijke mijlpaal rond de specialistische verpleegkundige zorg. Onze daghulp en 24-uurshulp voor ernstig zieke kinderen werkt samen onder een nieuwe naam: De Groene Burcht.

Voor de ontwikkeling van de hulpverlening is het een nodig dat professionals reflecteren op hun werk en blijven leren. Om dit te borgen in de dagelijkse praktijk is er gekozen voor het Enverbreed inzetten van methodische werkbegeleiding, waarin aandacht is voor drie pijlers: casuïstiekbespreking, methodisch handelen en reflectie. Daarnaast zijn binnen Enver vakgroepen en dwarsverbanden op kennisgebieden georganiseerd, waarin medewerkers van elkaar leren.

De betrokkenheid van onze medewerkers op cliënten was onverminderd groot. Extra aandacht ging uit naar de dialoog en het luisteren naar de mening van kinderen, jongeren en ouders en het samen met hen beslissen. We gaven dit vorm in de dagelijkse hulpverleningspraktijk en in de samenwerking met de medezeggenschapsorganen, onder het motto 'Ons werk is hun leven!'.

Enver werkt met een beperkte overhead en is financieel gezond. Om dat te blijven moeten de tarieven wel toereikend zijn.

In dit jaar heeft Enver een negatief resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering. Vanwege verkoop van panden is het uiteindelijke bedrijfsresultaat alsnog positief. Veel gemeenten hebben in de afgelopen jaren niet of slechts deels de loonstijgingen gecompenseerd in de tarieven en dit heeft bijgedragen tot het negatieve resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering. Wij willen vanuit Enver goede zorg bieden, voor een eerlijk, kostendekkend tarief en voeren daarover met alle opdrachtgevers het gesprek.

Ook op landelijk niveau hebben we onze stem laten horen, om aandacht te vragen voor de knelpunten in de jeugdzorg én door mee te denken over mogelijke oplossingen. Bijvoorbeeld in gesprekken met minister De Jonge, zijn beleidsambtenaren en tijdens de landelijke jeugdzorg-staking, waaraan zowel het bestuur als medewerkers van Enver hebben deelgenomen.

2019 was het tweede jaar van Enver. Wij hebben ervaren dat gemeenten en scholen de expertise en de ontwikkelkracht van de Enver professionals waarderen. Kinderen, jongeren en gezinnen hebben zich gesteund gevoeld door betrokken en deskundige jeugdzorgwerkers. Die op hun beurt werden ondersteund door collega's van P&O, Innovatie & Kwaliteit, Financiën & ICT en de Facilitaire dienst. Een compliment voor alle medewerkers van Enver is dan ook zeker op zijn plaats. Er is veel bereikt en veel geleerd en we gaan *samen, sterker, verder!*

Thea Roelofs
Arlette Sprokkereef
raad van bestuur

Nagekomen bericht

Bij de afronding van het jaarverslag blijkt dat de Coronacrisis een enorme impact heeft op de gehele samenleving en is het duidelijk dat de crisis nog lang niet voorbij is.

Enver continueert de cruciale hulpverlenings- en ondersteunende processen zo veel als mogelijk, met oog voor de veiligheid en de gezondheid van onze cliënten en medewerkers. Enver volgt de ontwikkelingen nauwlettend, anticipeert op het overheidsbeleid en past de richtlijnen voor cliënten en medewerkers aan in lijn met de actualiteit.

Er is vanaf begin maart een crisisteam ingericht, dat in nauw contact staat met medewerkers, de GGD/veiligheidsregio's, belangrijke ketenpartners en opdrachtgevers.

Voor cliënten en medewerkers heeft de Coronacrisis grote gevolgen.

Een aantal medewerkers geeft vanuit huis vorm aan de begeleiding van jongeren en (pleeg)gezinnen. Huisbezoeken vinden alleen als het echt nodig is plaats.

Veel medewerkers werken op locatie in de behandelgroepen, gezinshuizen en bij de dagbehandeling. Net als de pleegouders zorgen zij voor de kinderen en jongeren die op dit moment niet naar hun familie, school, sportclub en vrienden kunnen. Dat dagelijks intensief samenleven verhoogt de kans op spanningen.

Inmiddels zijn er ook jongeren in thuisisolatie (geweest) vanwege ziekteverschijnselen. En het ziekteverzuim onder medewerkers loopt op.

Het is indrukwekkend om te ervaren met hoeveel professionaliteit, creativiteit en betrokkenheid onze medewerkers aan de slag zijn.

De gevolgen voor de bedrijfsvoering zijn nog niet te overzien, ook omdat de duur van deze crisis niet bekend is. De continuïteit van ons werk is belangrijk en dat wordt gelukkig ook onderkend door gemeenten en het Rijk.

1 Profiel van de organisatie

Naam verslagleggende rechtspersoon	stichting Enver
Adres	Lichtenauerlaan 222
Postcode	3062 ME
Plaats	Rotterdam
Telefoonnummer	085 4867070
Kamer van Koophandel ID-nummer	68437056
E-mailadres	info@enver.nl
Website	www.enver.nl
Rechtsvorm	stichting

1.1 Juridische structuur/missie

Stichting Enver is een zelfstandige rechtspersoon met een raad van bestuur en een raad van toezicht. Enver heeft tot doel het verlenen van ondersteuning, hulp en zorg bij opvoeden en opgroeien van jeugd, alsmede het bieden van ondersteuning ter bevordering van zelfredzaamheid en ontwikkeling.

De missie van Enver is dat kinderen en jongeren kunnen opgroeien tot volwassenen die volwaardig meedoen in de maatschappij. Staan problemen die ontwikkeling in de weg, dan helpt Enver graag.

Enver biedt jeugd- en opvoedhulp op maat, daar waar het nodig is: thuis, op school of in de wijk. Daarbij gaan we uit van de eigen kracht en verantwoordelijkheden van kinderen, jongeren en ouders en hun sociale netwerk.

1.2 Hulpvormen en cliëntgroepen

Enver biedt hulp vanuit het kader van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijk ondersteuning en de Zorgverzekeringswet aan jeugdigen (0-23 jaar) en hun ouders.

De hulpverlening bestaat uit:

- Basishulp vanuit wijkteams.
- Pleegzorg en netwerkpleegzorg.
- Ambulante hulp:
  - in het gezin;
  - in kinderopvang of op school;
  - voor tienermoeders en jongeren die ondersteuning nodig hebben bij het zelfstandig leven;
  - omgangsbegeleiding; hulp bij complexe scheiding.
- 24 uren hulp op Enver locaties waar opvoeding, verzorging, training en behandeling geïntegreerd zijn en gecombineerd wordt met hulp in het gezin thuis.
- Daghulp op Enver locaties of locaties van kinderopvang of onderwijs waar diagnostiek, verzorging, training en behandeling geïntegreerd zijn en gecombineerd wordt met hulp in het gezin thuis.
- Verpleegkundige zorg, daghulp en 24 uren respijtzorg aan ernstig zieke kinderen.
- Begeleiding en opvang aan alleenstaande minderjarige vluchtelingen.
- Vrouwenopvang.

Enver biedt samen met de partners van jeugd-GGZ, LVB en scholen ondersteuning in multi-professionele teams en middels integrale zorgprogramma's

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.3 Werkgebied

Het werkgebied van Enver beslaat voornamelijk de regio's Rotterdam Rijnmond, Midden-Holland en Zuid-Holland Zuid. Daarnaast wordt Enver regelmatig gevraagd om hulp te bieden voor jeugdigen uit aanpalende regio's, indien dit bijvoorbeeld vanwege de veiligheid in het belang is van cliënten.

2 Kernprestaties

2.1 Aantallen cliënten

categorie	aantal
cliënten jeugdzorg incl. pleegzorg, excl. wijkteams en schoolmaatschappelijk werk	7.366
cliënten verpleegkundig zorg	53
cliënten overig; onderwijs/jeugdzorg, vrouwenopvang, begeleiding jongeren 18-23 jaar	6.494
Fte wijkteams	422
Aantal pleeggezinnen	1.336

2.2 Capaciteit en productie

De zorg die Enver biedt, wordt gefinancierd door gemeenten, zorgverzekeraars en scholen. Er zijn geen private activiteiten. De gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

2.3 Personeelsformatie

Formatie	fte	aantal
Medewerkers per begin verslagjaar	1.471	1.827
Medewerkers per einde verslagjaar	1.513	1.893

man/vrouw verhouding	
Vrouwen	84%
Mannen	16%

Verzuim	
Percentage verzuim totaal medewerkers in loondienst	6,7%
Meldingsfrequentie	0,7%
Gemiddelde verzuimduur in dagen	11,5

Vacatures	
Aantal vacatures (verloop en groei formatie)	246
Waarvan medewerkers primair proces	207
Waarvan medewerkers in ondersteunende diensten	39

Leeftijdsoopbouw	Aantal medewerkers	%
< 25	205	9
26 – 35	661	29
36 – 45	618	27,2
46 – 55	468	20,5
56 – 65	302	13,3
65 >	22	1

2.4 Prestatie-indicatoren

De mening van cliënten

Enver biedt cliënten een breed palet aan hulpvormen en interventies aan. Met iedere cliënt wordt een hulptraject samengesteld dat bestaat uit één of meer hulpvormen. De cliënten krijgen bij beëindiging van de hulp een exitvragenlijst voorgelegd. Deze vragenlijst meet de mate van tevredenheid over het nut van de hulp (rapportcijfer) en de mate waarmee de cliënt naar eigen inzicht verder kan zonder hulp.

Per hulpvorm kunnen verschillende vragenlijsten gebruikt worden. Om toch aan te sluiten bij de standaarden, zijn in iedere vragenlijst altijd twee items opgenomen van de landelijke standaard. Hierdoor sluit Enver bij ieder hulptraject aan op de standaard en is interne en externe vergelijking mogelijk. De tevredenheidsmeting wordt bij de ouders en bij jongeren vanaf 12 jaar afgenomen. In de rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen scores van jeugdigen en van ouders.

De cliënten (van zorg op verwijzing) die de hulpverlening in 2019 afsloten, gaven Enver gemiddeld een 8,3. De ouders waardeerden de hulp gemiddeld met een 8,4 en de jongeren met een 8,1.

3. Hulpverlening en maatschappelijke ontwikkeling

Om de ondersteuning aan kinderen, jongeren en gezinnen dichtbij en zo gewoon mogelijk vorm te geven, zijn binnen Enver in alle regio's gebiedsteams gevormd. Hierin komen de werkvormen per gebied samen. De gebiedsteams investeren in de relatie met de maatschappelijke spelers in het eigen werkgebied.

Per werkgebied verschillen de mogelijkheden, omdat de maatschappelijke infrastructuur per gebied anders is en omdat Enver per gemeente en regio is gecontracteerd.

Enver staat met haar gebiedsgerichte werkwijze midden in de samenleving en levert een bijdrage aan het lokaal en regionaal zorglandschap met sterke (jeugd)professionals.

Omdat kinderen, jongeren en ouders die bij Enver komen allemaal anders zijn en andere vragen en behoeften hebben, staat maatwerk voorop. We sluiten in de zorg en begeleiding altijd aan bij hun specifieke situatie en bieden de hulp thuis of zo dicht mogelijk bij huis in de dagelijkse leefomgeving. Dat doen we samen met andere partijen die belangrijk zijn om de doelen, die we met kinderen, jongeren en ouders hebben afgesproken, te kunnen realiseren. Enver werkt zodoende samen met tal van organisaties, scholen, sportclubs en wijkvoorzieningen.

Op inhoud zijn de transitie en transformatie waardevolle bewegingen. De uitvoering kan op een aantal punten beter. Met die boodschap is het bestuur van Enver het gesprek aangegaan met gemeenten en de minister van VWS.

Het Rijk is verantwoordelijk voor het stelsel, de randvoorwaarden en afdoende budget en heeft met de combinatie van decentralisatie, een nieuw wettelijk kader en een flinke stap terug in het beschikbaar budget de gemeenten en de sector voor een onmogelijke opgave gesteld.

Nu enkele jaren na de decentralisatie zien we de effecten van die dat beleid en collega-organisaties zijn in grote problemen gekomen. Enver heeft weliswaar stevig geanticipeerd op de veranderingen en tijds gekozen voor kleinschalig werken, samenwerking met gemeenten en innovatie. Maar ook voor Enver is de druk hoog, mede vanwege de diversiteit aan administratieve processen en de druk op de tarieven.

Door de minister is erkend dat de risico's voor jeugdzorg te groot zijn en dat er maatregelen nodig zijn. Het extra budget waar gemeenten om vragen stelt de regering echter niet beschikbaar en de jeugdzorg blijft zo onbedoeld voor veel gemeenten een te hoge kostenpost. Dit leidt vervolgens tot beheersmaatregelen waardoor veelal nog minder budget beschikbaar is voor ondersteuning van jeugdigen en gezinnen.

Enver doet een appel op gezamenlijke regie van gemeenten in de regio's zodat de jeugdzorgorganisaties ook hun solidariteit kunnen organiseren in lijn met het doel. Samen met de gemeenten staan we voor een belangrijke taak.

Ieder kind heeft het recht om gezond en veilig op te groeien.

Randvoorwaarden voor bijvoorbeeld tarifiering, voor slim inkopen, voor het omgaan met het gegeven dat jeugdzorg niet geheel binnen de hekken van een gemeente is te organiseren en voor toelaten van bonafide zorgaanbieders, zijn nodig.

Op 2 september heeft een landelijke actiedag plaatsgevonden voor de jeugdzorg, waarvoor alle jeugdzorgwerkers zijn opgeroepen. De actiedag was een onderdeel van het gezamenlijke lobby- en actieplan van Jeugdzorg Nederland en de vakbonden om landelijk aandacht te vragen voor de financiële positie van de jeugdzorg.

Enver en de werknemersorganisaties streven naar voldoende budget voor goede jeugdhulp en goede arbeidsvoorwaarden. Het bestuur van Enver ondersteunde dan ook de dialoog van de vakbonden met het ministerie van VWS om te komen tot een betere bekostiging voor de jeugdzorg, waardoor er ook ruimte is voor reële cao afspraken. De acties hebben gezorgd voor landelijke aandacht. Een groot aantal medewerkers van Enver heeft de actiedag ondersteunt. Het was een mooie opkomst.

Het ministerie van VWS heeft extra budget beloofd, maar dat was slechts voldoende om een deel van de gemeentelijke tekorten af te dekken. In veel gemeenten is de reële loonstijging niet vergoed.

Een aantal thema's in 2019

Pleegzorg en gezinsvormen

Pleegzorg is ingebed in de regionale Enver teams. In alle werkgebieden zijn pleegouders actief en worden nieuwe gezinnen geworven. Zo is er de campagne rond 'pleegzorg in de buurt' ingezet en hebben gemeenten ook activiteiten voor pleegouders georganiseerd.

Enver wil pleegouders en de netwerkpleegzorg optimaal ondersteunen. Dagelijks investeren ruim 1.300 pleegouders in de zorg voor kinderen. Pleegzorg is waardevol omdat een kind in een vertrouwde huiselijke omgeving verder kan opgroeien. Daarbij worden het pleeggezin, de jongere en de biologische ouders professioneel begeleid.

In het najaar is een evaluatie geweest over het gebiedsgericht werken. De pluspunten die zijn geconstateerd zijn de verbinding met het werkgebied en de collegiale uitwisseling. Ook zijn verbeterpunten geconstateerd, zoals betere verdeling van gebiedsmanagers en het beter benutten van specialismen van de pleegzorgbegeleiders.

Tevens is er door de Garage2020 Rotterdam een onderzoek onder pleegzorgouders en kinderen uitgevoerd dat geleid heeft tot verschillende inzichten die de ondersteuning van Enver aan pleegouders en kinderen kunnen verbeteren. Een belangrijke aandachtspunt is dat wanneer het lukt om (aspirant)pleegouders betrokken te houden door beter te anticiperen op hun vragen en behoeften, de verwachting is dat er meer pleegouders ingezet en behouden kunnen worden (*het warme bad-principe*).

Enver neemt met nog negen andere aanbieders van pleegzorg deel aan het actieonderzoek 'Continuïteit in de Pleegzorg'. Dit onderzoek is opgezet door het NJi. De looptijd is van november 2018 tot september 2020. Het doel van het actieonderzoek is het terugdringen van breakdown bij pleegzorgplaatsingen en het verminderen van uitval van pleeggezinnen. Een breakdown heeft negatieve gevolgen voor de leefsituatie en de ontwikkeling van het pleegkind. De problemen stapelen zich op. Dit vergroot ook de kans op uitval van pleegouders.

De tien deelnemende organisaties hebben ieder een eigen aanpak tijdens het onderzoek. In het onderzoek worden zo verschillende aanpakken getest. Enver heeft gekozen voor de inzet van de werkwijze 'Geweldloos Verzet' om breakdown te voorkomen. De resultaten van het onderzoek vormen de basis voor de vervolgstappen voor de meest effectieve aanpak van breakdown en uitval. Landelijk ontwikkelt de NVP (Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen) samen met de pleegzorgaanbieders en ondersteuning vanuit VWS een digitaal platform voor pleegouders.

Verpleegkundige Kindzorg

De Groene Burcht (voorheen Pallieterburght) van Enver levert complete kindzorg aan ernstig zieke kinderen.

Het verpleegkundig kindzorghuis is op 1 februari 2019 geopend en biedt op de eerste etage van het pand 24 uren zorg voor ernstig zieke kinderen. Het is voor kinderen van 0-16 jaar die ernstig en/of chronische ziek zijn, waarbij continu verpleegkundige toezicht noodzakelijk is om zo ouders gedurende enkele dagen per week te ontlasten. Indien nodig kan ook een langere periode opvang en zorg geboden worden.

Voor kinderen van 0-5 jaar, die vanwege een extra zorgvraag niet naar de reguliere dagopvang kunnen, is een derde dagopvanggroep Pippeloën gestart. Naast extra ontwikkelingsondersteuning, wordt ook de nodige verpleegkundige zorg geboden. Op 21 juni is het 10-jarige bestaan gevierd van de Groene Burcht. Het was een mooie feestdag voor de kinderen, medewerkers en genodigden.

AMV (Alleenstaande minderjarige vluchtelingen)

De Enver opvangcapaciteit is optimaal benut. Het AMV-team heeft ingezet op een intensievere begeleiding aan 18+ jeugdigen in de campus in Hoogvliet, omdat de jongeren op de campus nog onvoldoende zelfredzaam blijken te zijn. Met diverse gemeenten zijn afspraken gemaakt waardoor jongeren ook na hun 18de vanuit de WMO begeleid kunnen worden op die gebieden waar zij nog zorg nodig hebben.

In samenwerking met het Nidos neemt Enver deel aan een breed onderzoek over veiligheid bij alle verblijfsvormen vanuit het AMV.

In 2019 heeft Timon de AMV opvang in de regio Rijnmond beëindigd, net als Jutz in Brabant. Er zijn landelijk nog 6 jeugdzorgaanbieders en het Nidos die minderjarige vluchtelingen opvangen. De krimp van de capaciteit is in lijn met afname van aantal minderjarige asielzoekers in 2019.

InVerbinding en JIM

Enver heeft in 2019 ingezet op een doorontwikkeling van de werkwijze van de InVerbindingteams. Er is geïnvesteerd in het trainen en opleiden van professionals in een train-de-trainers traject, waardoor Enver in staat zal zijn binnen de gehele organisatie medewerkers in alle facetten van de JIM methode (Jouw ingebrachte mentor) zelf op te leiden.

In de Midden-Holland heeft InVerbinding inmiddels een stevige positie gekregen binnen de regio. De inzet op samenwerking met de Jeugdbescherming en de crisishulpverlening zijn mooie initiatieven.

Ook in Zuid-Holland Zuid is in 2019 gestart met de opzet van InVerbindingteams en de JIM werkwijze.

Binnen Rotterdam Rijnmond zijn de resultaten van de werkwijze InVerbinding onverminderd goed. Over een langere periode is het mogelijk gebleken dat ruim 80% van de jongeren een JIM vindt en dat 25% tot 30% van de aanmeldingen leidt tot een ambulante alternatief voor een uithuisplaatsing. Het succes van InVerbinding heeft ertoe geleid dat de teamcapaciteit is vergroot. De resultaatgerichte financiering helpt om verdere transformatie van de residentiële zorg in deze regio vorm te geven.

Een grote uitdaging ligt in de aansluiting van InVerbinding met de residentiële voorzieningen en in de samenwerking met de zorgketen. De teams zijn verrijkt met pleegzorgmedewerkers, waardoor er korte lijnen ontstaan voor inzet van pleegzorg bij residentiële aanmeldingen. Daarnaast is de intentie om door de JIM werkwijze uitval binnen pleeggezinnen te voorkomen.

Om meer zicht te krijgen op de effectiviteit en werkzame elementen van de JIM methode participeert Enver in GRIP, een meerjarig wetenschappelijk promotie onderzoek van de Universiteit Utrecht en Universiteit van Amsterdam. Zo wordt er een bijdrage geleverd aan de verdere transformatie en onderzoek binnen het domein van de jeugdhulp.

Resultaat contractering en aanbesteding

Voor de regionale jeugdzorg zijn per 2018 meerjaren contracten afgesloten voor Rotterdam Rijnmond, Midden-Holland en Zuid-Holland Zuid. Ook voor wijkteams zijn veelal per 2018 meerjaren contracten afgesloten.

Gegund aanbestedingen:

Het Albada college, ondersteuning van studenten;
Het Zadkine college, integrale studentenondersteuning mbo;
Het Scheepvaart en Transportcollege, schoolmaatschappelijk werk.

De gemeenten Capelle en Krimpen aan den IJssel en Nissewaard, betreffende WMO inzake begeleiding van jongvolwassenen; zijn gegund en de raamovereenkomsten zijn afgesloten.

De gemeente Goeree-Overflakkee, casusregie op aanvraag van de gemeente WMO; raamovereenkomst is afgesloten.

ROGplus (Maassluis, Vlaardingen en Schiedam) voor Wonen & Begeleiden, is gegund; raamovereenkomst is voor 2020 en 2021 afgesloten

De gemeente Lansingerland ten behoeve van ambulante hulp en schoolmaatschappelijk werk is niet aan Enver gegund. Dit heeft als consequentie dat werkzaamheden aan het einde van het jaar zijn afgebouwd.

In het kader van het woonplaatsbeginsel heeft Enver met gemeenten en regio's buiten het directe werkgebied een raamovereenkomst afgesloten om hulp te kunnen bieden aan jeugdigen die tijdelijk (bijvoorbeeld vanwege pleegzorg) in ons werkgebied verblijven en waarvoor de inkopende gemeente vanwege het woonplaatsbeginsel verantwoordelijk is. Ook maken omliggende gemeenten gebruik van Enver wanneer dit in het belang is voor de cliënt vanwege afstand of kwaliteit. Om voor die gemeenten te kunnen werken moet Enver soms een aanbestedingsprocedure, veelal een openhuis procedure, doorlopen gericht op een raamovereenkomst en anders wordt op casusniveau een contract opgesteld.

Regio Rotterdam Rijnmond

Specialistische zorg

In de regio Rotterdam Rijnmond is er sprake van knelpunten in beschikbaarheid van specialistische zorg. De zorgaanbieders hebben gezamenlijk met de regiodirectie gekeken naar oplossingen voor de meest actuele knelpunten en er is budget beschikbaar gesteld voor extra capaciteit.

Enver zet in op een oplossingsgerichte benadering, waarin het netwerk wordt benut. Het extra budget is uitgezet voor een derde InVerbindingsteam en Enver kan indien nodig en mogelijk, boventallige capaciteit voor intensieve 24 uren zorg extra declareren.

De kleine Plantage en de Dagbehandeling Vlaardingen hebben in samenspraak met de regio een plan gemaakt om de wachtlijsten aan te pakken. Er is gedurende een half jaar formatie ingezet in een extra verticale groep waar maatwerk per kind wordt geboden.

De residentiele crisiscapaciteit is op zichzelf voldoende, maar de uitstroom vanuit de crisis stagneert door jeugdigen die wachten op vervolgoopname en behandeling. De crisisopvang is geen behandelsetting en de trage doorstroom heeft effect op de jongeren. Dit vraagt van de medewerkers grote inzet.

Collega-zorgaanbieders zijn gevraagd om verantwoordelijkheid te nemen voor het sneller starten met de opname en behandeling.

Er is geïnvesteerd in versterking van het ambulante crisisteam, samenwerking van gedragswetenschappers van CIT (crisisinterventie team) en de crisis hulpverlening en er zijn in 2019 beduidend minder kinderen geplaatst op een crisisgroep. Er wordt zeer intensief gekeken naar alternatieven door inzet van het netwerk en ambulante hulp.

Het door de Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR), gemeente Rotterdam en Enver opgestelde verbeterplan naar aanleiding van het onderzoek Crisis hulp en samenwerking in Rotterdam, is door de Inspectie Jeugdzorg geaccepteerd. Enver heeft inmiddels in de werkwijze een veiligheidsscan bij netwerkplaatsing geïntegreerd, de overige punten uit het onderzoek kan Enver alleen samen met JBRR en de gemeenten oppakken.

In de regio heeft Enver inmiddels twee jaar ervaring in het werken met arrangementen van specialistische hulp. Geconstateerd is dat de mogelijkheden om maatwerk te bieden nog niet optimaal benut worden. Dit heeft te maken met de beschikbare capaciteit waardoor het flexibel op maat zorgbieden moeilijk is.

Omdat aan ieder arrangement ook een specifiek budget gekoppeld is, zijn de matchings- en administratieve processen behoorlijk complex.

Er is in mei een project gestart om de residentieel gerelateerde zorg in de regio verder te transformeren naar een manier van werken die past bij de visie van Enver en de uitgangspunten van het 'arrangeren' vanuit de bedoeling. Enver behaalt met het arrangeren succes, dit leidt tot een vermindering van inzet van bedden door het intensief ondersteunen van het gezin en het netwerk.

Enver had begin 2019 162 plaatsen voor behandeling met 24 uren opname. Om de werkwijze van InVerbinding en het beschikbare budget op elkaar aan te laten sluiten, is afgebouwd naar 150 plaatsen. Samen met de InVerbindingteams worden deze plaatsen ingezet om bijna 190 jeugdigen met een 24 uren indicatie te begeleiden.

Er is in de regio geconstateerd dat er voor kinderen in pleeggezinnen en voor pleegouders extra begeleiding nodig is om te voorkomen dat een plaatsing afgebroken moet worden en om te voorkomen dat pleegouders afhaken. Er is met tijdelijk budget ingezet op aanvullende zorg en deze ondersteuning helpt. Enver is in overleg met de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) om de extra ondersteuning structureel mogelijk te maken.

Het door de onderzoeksafdeling van de gemeente Rotterdam uitgevoerde onderzoek van het innovatieproject SPAN laat positieve resultaten zien. In SPAN werken diverse organisaties samen in een netwerkteam als schil rond een aantal lokale teams en het team wordt beschikkingsvrij ingezet door die lokale teams.

Er is door verschillende gemeenten in de regio Rotterdam Rijnmond belangstelling getoond om deze manier van samenwerken (Jeugd & Opvoedhulp, LVB en GGZ) uit te rollen en door te ontwikkelen.

Wijkteams Rotterdam

De wijkteams in Rotterdam zijn samengesteld met professionals vanuit verschillende achtergronden, zoals Ouderenzorg, GGZ, LVB en Jeugd & Opvoedhulp.

In mei zijn er verschillende bijeenkomsten geweest van Rotterdamse wijkteam-medewerkers, gebiedsmanagers, regiomanagers en het bestuur. De medewerkers hebben daarin aangegeven wat zij belangrijk vinden voor het werk van de wijkteams en hun zorgen geuit over de administratieve lasten en het te weinig betrokken zijn bij het tot stand komen van het beleid dat de teams moeten uitvoeren. De signalen zijn ingebracht in de bestuurlijke- en praktijktafels met de gemeente Rotterdam en er zijn afspraken gemaakt over het beter betrekken van de wijkteammedewerkers bij de ontwikkelingen.

Vanwege het belang tussen een heldere scheiding tussen vrijwillige jeugdzorg en jeugdhulp in een gedwongen kader is afgesproken dat de wijkteams Rotterdam geen zorg bieden in het kader van Drang. De wijkteams hebben verantwoordelijkheid voor hulp aan kinderen en gezinnen waar zorgen zijn over veiligheid.

Besloten is dat zaken van ZVVO (Zorg voor veiligheid & ontwikkeling) voortaan zonder ondersteuning van de gecertificeerde instellingen opgepakt gaan worden binnen de wijkteams Rotterdam. De gemeente heeft 12 fte extra jeugdhulpverleners ingekocht om dit te realiseren. De gedragswetenschappers die verbonden zijn aan de wijkteams ontwikkelen met de medewerkers een methodische handreiking voor ZVVO zaken.

De gemeente Rotterdam heeft aan Enver gevraagd of zij 2 fte extra kan leveren voor een flexpool voor de wijkteams. Er liggen zoveel zaken te wachten dat deze extra inzet hard nodig is.

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is het tot nu toe gelukt om de nodige formatie voor de wijkteams en schoolmaatschappelijk werk te leveren.

Overige activiteiten in de regio

Kinderen In de Opvang

Het team Kinderen In de Opvang (KIO) ondersteunt de WMO adviseurs bij de stedelijke loketten van de gemeente Rotterdam (Centraal Onthaal Jongeren, Centraal Onthaal Gezinnen en Herindicatieteam 23+) als loketspecialisten jeugd.

Vanuit hun J&O-expertise kijken zij mee en adviseren zij wat er aan hulp nodig is om de kinderen te ondersteunen die met ouders opgevangen worden in de vrouwenopvang, in

een project voor thuislozen of in een hotel. De capaciteit is door de gemeente Rotterdam uitgebreid naar 3 fte vanuit Enver, waarvan 16 uur voor een gedragswetenschapper.

Pak je Kans

Door de gemeente Rotterdam is een nieuw subsidiekader preventie vastgesteld 'Versterken en voorkomen'. Onder dit nieuwe subsidiekader vallen Pak je Kans en Mediation van Enver. Pak je kans is in 2020 uitgebreid met 2 fte.

Rond Pak je kans zijn gesprekken gaande om naast politie, ook leerplicht de mogelijkheid te bieden om jongeren aan te melden voor Pak je Kans. Zo kunnen thuiszitters weer in beeld komen bij de hulpverlening.

Mentor Moeders

Het project Memosa is een klein project voor ondersteuning aan vrouwen die te maken hebben met huiselijk geweld door ervaringsdeskundigen. In 2018 is de subsidie komen te vervallen, inmiddels is het gelukt deze ondersteuning te continueren dankzij een klein budget vanuit de gemeente Rotterdam.

Jongerenopvang (18-23 jaar)

Door de groeiende groep daklozen is de druk op de crisishoeltopvang Plataan (18-23 jaar) groot. Er is een toezegging voor meer uren gedragswetenschapper voor het hele WMO cluster van Enver in Rotterdam.

Vanuit de gemeente is de vraag gekomen of er een mogelijkheid is om de nachtopvang ook overdag open te stellen, zodat jongeren niet op straat hoeven te zwerven als zij geen dagbesteding hebben. Dit wordt onderzocht.

Bij het werken met jongeren is extra aandacht nodig voor hun financiële situatie; veel jongeren hebben bijv. een huurachterstand, daardoor komt ook Enver in de problemen omdat Enver de afspraken met de Woningstichting heeft.

De pilot die is gedraaid met betrokkenheid van beide ouders, is positief verlopen.

Enver op school

Zowel in Rotterdam als omliggende gemeenten heeft het beter bij elkaar brengen van onderwijs en zorg de aandacht gehad in 2019.

Van de hulpverleners op de scholen wordt steeds meer een generieke ondersteunende rol gevraagd binnen de school. Dus niet alleen individuele gesprekken met leerlingen maar ook ondersteuning aan docenten of op het niveau van een klas.

De aansluiting tussen de lokale- of wijkteams en de scholen komt steeds beter tot stand. Binnen Rotterdam zijn vanuit de wijkteams schoolcontactpersonen aangewezen voor de scholen in de wijk, zowel voor het primair als voortgezet onderwijs. Samen met de organisaties die jongerencoaches leveren aan de wijkteams is een eerste stap gemaakt om hen te koppelen aan de verschillende mbo-locaties die er zijn in de stad.

Enver is aangesloten op brede overleggen met bestuurders en managers van mbo-scholen en voortgezet onderwijs, gemeenten en managers van de hulpverleningsorganisaties. Het onderdeel Talent voor Rotterdam, wat we uitvoeren op het Albeda en Zadkine college, om schooluitval onder mbo-studenten te voorkomen is ook dit jaar weer volledig bezet geweest. Gemiddeld hebben 25 jongeren hiervan gebruik gemaakt.

Regiogemeenten Rotterdam Rijnmond

De gemeente Nissewaard investeert in extra scholing van de wijkteammedewerkers om hen toe te rusten voor zaken met betrekking tot onveiligheid.

In Nissewaard is er veel aandacht voor preventie om de gezondheid en het welzijn van de burgers te vergroten. De gemeente heeft sinds dit jaar het jeugd domein hierin

betrokken. Enver denkt met de gemeente mee in de doorontwikkeling van het preventieve aanbod.

In Voorne-Putten is een ontwikkeling gaande waarbij complexe problematiek wordt opgepakt door wijk/gebiedsteams.

Op verzoek van de gemeente Hellevoetsluis is de vrouwenopvang uitgebreid. Met deze uitbreiding is ook ingespeeld op de behoefte aan regionale spreiding. De woningcorporatie Maasdelta heeft hiervoor 2 woningen beschikbaar gesteld.

Het WEB (Wonen & Begeleiden) in de gemeente Schiedam dat is gestart als tweejarig innovatieproject wordt nu als vast aanbod ingezet. Wat betreft de doorontwikkeling in de wijkteams zijn de gezinsspecialisten basisonderwijs samengevoegd met het wijkteam Schiedam.

Het samenwerkingsverband (Onderwijs dat Past) in Schiedam, Vlaardingen en Maassluis heeft de Dagbehandeling gevraagd mee te denken over een methodiek Assistent voor hulpverlening op scholen. Deze methodiek helpt kinderen en ouders bij het ontwikkelen en versterken van vaardigheden die nodig zijn om goed te functioneren in het alledaagse leven. Voor de jongere kinderen werkt Enver al met Coaching on the Job op diverse scholen.

Enver heeft met de gemeenten Schiedam, Vlaardingen en Maassluis een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Stichting Urgentiebepaling Woningzoekenden Rijnmond (SUWR) met betrekking tot de uitstroom 1-route. Wanneer jongeren bij Enver in zorg dringend een andere woning nodig hebben, dan kunnen zij urgentie aanvragen en met voorrang een woning zoeken. In de regio Rotterdam voert SUWR de urgentietaak uit voor de gemeenten Rotterdam, Maassluis, Vlaardingen en Schiedam.

In de BAR-gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk) is een gezamenlijk scholingsplan ingezet binnen alle teams en wordt begeleide intervisie 0-100 door Enver uitgevoerd.

In Lansingerland heeft er een aanbesteding plaats gevonden op de lokale hulp, waarbij Enver helaas niet als gegunde partij naar boven is gekomen. Enver heeft in goede afstemming per december 2019 alle werkzaamheden aan een nieuwe organisatie kunnen overdragen en al onze medewerkers hebben een passende plek gevonden.

In Krimpen ad IJssel is een forse groei te zien in het aantal pleeggezinnen en –kinderen. Daarnaast wordt Enver goed gevonden in extra ondersteuning van de lokale professionals. In Capelle aan den IJssel is het initiatief in huur-zorgconstructies voor uitstroom van kamertraining, een mooie ontwikkeling.

Regio Midden-Holland

Midden-Holland

In Midden-Holland zijn de innovaties in volle gang.

De crisisopvanggroep de Ton is gesloten en het beleid is gericht op het voorkomen van crisissen in gezinnen en tijdig de-escaleren. Crisishulp (als het nodig is) bestaat uit intensief ambulante hulp waarbij steun en eventuele opvang bij voorkeur in het netwerk wordt georganiseerd. Indien nodig is een opvang mogelijk in één van de pleeggezinnen of behandelgroepen. Samen met onze partners Jeugdbescherming West/het CIT, ASVZ, Impegno en Horizon wordt de nieuwe regionale crisishulp verder ontwikkeld.

Midden-Holland is gestart met het formeren van een Integraal Ambulant Team, inclusief crisissysteem-interventie, waarin GGZ, LVB, J&O, expertise team en Jeugdbescherming zijn vertegenwoordigd. Daarnaast wordt er een link gelegd met de GGZ-volwassenen en Thuishulp, zodat 'matched care' kan worden vormgegeven en om optimaal op en afschalen mogelijk te maken.

Er is een pilot gestart rond de samenwerking tussen ambulante hulpverlening en EigenWijs om niet alleen middels gesprekken maar ook op creatieve manieren met jeugdigen en hun gezinnen aan doelen te werken.

Enver, Curium en De Buitenwereld hebben de handen ineen geslagen en een vernieuwd concept opgezet om te voorkomen dat kinderen uitvallen in het basisonderwijs. Een geïntegreerde aanpak met korte lijnen, waarbij de verbinding tussen onderwijs en zorg wordt verbeterd. Eén team met hulpverleners van drie organisaties, waardoor er makkelijk op- en afgeschaald kan worden. De pilot draait op 3 scholen in Gouda. Dit is opgezet in samenwerking met de gemeente en het samenwerkingsverband Midden-Holland.

In het project Uit de school klappen wordt voor zowel het VO als het PO gewerkt aan de aansluiting tussen de school, het voorveld, het sociaal team en specialistische hulp. Het doel is dat effectief en efficiënt de beste ondersteuning geboden wordt aan leerlingen op school, en zo nodig thuis. Leerlingen, ouders, docenten en begeleiders hebben nu nog te veel last van de versnippering, bijvoorbeeld omdat voor verwijzing het sociaal team opnieuw onderzoek doet of omdat de expertise van de GGZ niet beschikbaar is op school.

Wijkteams en coöperatie Midden-Holland

De gemeenten Gouda, Zuidplas en Bodegraven-Reeuwijk werken met geïntegreerde lokale wijkteams van 0-100 jaar en hebben de opdracht verstrekt aan de coöperatie wijkteams Midden-Holland om dit vorm te geven. Enver levert jeugdhulpverleners voor begeleiding van jeugdigen tot 18 jaar. Overige leden van de coöperatie zijn: Kwadraad, MEE, ASVZ, Kwintes, Gemiva en Palet. De coöperatie is gezamenlijk verantwoordelijk voor de inhoud en ondersteuning. De opdracht vanuit de gemeente is voor 3 jaar. Bij de coöperatie is per 1 juni 2019 een nieuwe procesmanager gestart. De coöperatie verzorgt een apart jaarverslag.

Regio Zuid-Holland Zuid

Binnen Zuid-Holland Zuid hebben belangrijke ontwikkelingen plaats gevonden op het gebied van zoveel mogelijk eigen regie en steun binnen en van het netwerk. Er is met extra budget vanuit de regio gestart met de opzet van InVerbindingteams en de werkwijze met een JIM, in 2020 is dit team operationeel.

De 24 uurslocaties zijn gestart met de inzet van de methodiek van Geweldloos Verzet, mede om escalaties en uitplaatsingen te voorkomen.

Vanuit Zuid-Holland Zuid worden nog relatief veel jeugdigen buiten de regio geplaatst, daarom wordt geïnvesteerd om hulp zo optimaal mogelijk te regelen rondom een jeugdige. Dit wordt opgepakt door een alliantie van een aantal regionale aanbieders. Het hecht optrekken in de alliantie met ASVZ, Yulius, Stichting Jeugdteams ZHZ en de Viersprong zorgt voor een solide basis om wendbaar te kunnen reageren op ontwikkelingen en gesignaleerde behoeften uit de regio. De alliantie biedt ambulante hulp in samenhang en mocht er toch onderdak nodig zijn, dan kan dit binnen de regiovoorzieningen of bij de harmonica-voorziening. De harmonica-voorziening is een logeervoorziening waar jongeren en hun gezin vanuit de verschillende domeinen tijdelijk gebruik van kunnen maken voor als het even niet gaat. Een integraal team verzorgt de begeleiding.

Vanuit de afdeling Ouderschap & Scheiding (voorheen Omgangsbegeleiding) is een trainingsaanbod ontwikkeld voor kinderen (5-12 jaar) betrokken bij scheiding, omdat hier veel vraag naar is.

Enver is nauw betrokken bij een initiatief vanuit de gemeente Dordrecht om een scheidingsloket in te richten (scheiding vormt één van de zorgvoorspellers binnen het Lokaal Plan Jeugd van de gemeente).

Onderwijs-zorg

In het afgelopen jaar is de Samenwerking onderwijs-jeugdzorg in Gorinchem e.o. gecontinueerd en geïntensiveerd. SWV Driegang en Enver hebben de pilot met de Begeleiding & Onderwijsgroep omgezet naar een structureel gezamenlijk aanbod. Ook wordt training geboden voor jonge kinderen met gedragsproblematiek met daarnaast ouderbegeleiding en coaching van leerkrachten. Ook binnen Pasvorm (vo Gorinchem) is er een nauwe samenwerking met Enver (ambulante begeleiding op school en in de thuissituatie).

Vanuit de Hoekse Waard ligt een verzoek om een dagbehandelingsgroep (12-17 jaar) op te zetten, Enver heeft geadviseerd om dit in pop-up vorm te doen.

Een pop-up is een groep die we kunnen starten voor een korte periode (bv. 3 maanden) als er leerlingen zijn die gedragsproblemen vertonen die dusdanig zijn dat het voor de docenten niet meer hanteerbaar is. Het idee is dan dat de medewerkers van Reload een aantal dagdelen naar die school gaan en daar interventies in de klas doen (Klas Als Werkplaats), trainingen geven (bijv. Rots en Water) of een aparte groep starten als er meerdere leerlingen tegelijk zijn die intensieve ondersteuning nodig hebben om hun schoolcarrière te kunnen voortzetten.

Er is een samenwerking op het gebied van maritieme zorg-onderwijs arrangementen met het Novacollege, waarbij het mogelijk is voor jongeren van Enver een maritieme mbo-opleiding te volgen, onder begeleiding van Enver.

Wijkteams

In de regio Zuid-Holland Zuid zijn de wijkteams divers georganiseerd. In de wijkteams werken medewerkers van diverse organisaties (Enver, MEE^{plus}, Vivenz, Careyn en stichting Jeugdteams ZHZ) voor maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en de Jeugdteamprofessionals in het sociaal wijkteam. Ieder met een brede deskundigheid en hun eigen specialisme; kennis over zorg, jeugd, onderwijs, werk en inkomen, hulp bij schulden of het wegwijs maken in de wijk.

WMO

De samenwerking met de Sociale Dienst Drechtsteden heeft een groei doorgemaakt. De erkenningen voor Dagvoorziening, IB4, Individuele begeleiding en IB-0 zijn toegekend aan Reload. Dit biedt een mooie ontwikkelkans voor de activiteiten en het zorgaanbod binnen de regio. Daarnaast is een beroep gedaan op Enver om mee te denken en haar bijdrage te leveren in een plan voor een crisisopvang 18+.

Dak- en thuisloze jongeren

De gemeente Dordrecht heeft zich als doel gesteld om binnen 2 jaar het aantal dak- en thuisloze jongeren terug te brengen tot nul. Een grote ambitie. Hiertoe is een projectleider aangesteld en er hebben reeds overleggen plaatsgevonden. De mogelijkheden die Enver hierin te bieden heeft, worden gewaardeerd. Het vraagstuk van de feitelijke huisvesting heeft nog de nodige voeten in de aarde en is volop in onderzoek. De integrale begeleiding die destijds aan o.a. deze doelgroep werd geboden vanuit toenmalig Trivium lijkt in dit kader weer in de belangstelling te komen te staan, ook dit biedt kansen tot doorontwikkeling.

Dagbehandeling Gorinchem

Integratie onderwijs–zorg vindt plaats vanuit de Behandeling & Onderwijs groep, deze is gestart als pilot en gezien de resultaten voortgezet.

In 2019 is een kleinschalige pilot met een ouder-kindgroep gestart, deze pilot wordt in 2020 geëvalueerd.

De medewerkers van de dagbehandeling hebben zich verder ontwikkeld:

- De medewerkers zijn getraind in trauma-sensitief handelen.
- Voor behandeling van kinderen met een ernstige stoornis in het autistisch spectrum zijn de werkbare principes vanuit de gedragstherapie met één of één begeleiding geïmplementeerd; ABA (Applied Behavior Analysis). ABA is een vorm van vroegtijdige, intensieve gedragstherapie)
- Medewerkers hebben deelgenomen aan de scholing STOP (Samen sterker terug op pad) voor 4–7 jarigen, een programma gericht op vroege interventie voor jonge kinderen met gedragsproblemen.
- Alle jeugdzorgwerkers op de groepen hebben in 2019 hun EHAK (Eerste hulp aan kinderen) certificaat behaald.

3.1 Bijzondere projecten

Veiligheid in de 24 uren hulpverlening

Enver onderzoekt iedere twee jaar de veiligheidsbeleving van jeugdigen vanaf 12 jaar die op een residentiële voorziening verblijven. Hiervoor wordt de veiligheidsbarometer gebruikt, een landelijk instrument ontwikkeld door bureau van Montfoort. De veiligheidsbarometer is in maart dit jaar afgenomen bij alle residentiële locaties. Er is een rapportage gemaakt, hieronder enkele uitkomsten.

Op de vraag: 'Hoe tevreden ben jij over de veiligheid in jouw huis?' zijn de volgende resultaten:

- Jongeren in een behandel- of crisisgroep scoren gemiddeld een 7,6.
- Jongeren in een KTC/ zelfstandigheidstraining scoren gemiddeld een 8,5.
- Jongeren in een gezinshuis of uitwijkhuis scoren gemiddeld een 8,6.

Overall kan gesteld worden dat de veiligheidsbeleving op een mooi niveau is. Naast de 'rapportcijfer-vraag' bestaat de vragenlijst uit vragen over specifieke aspecten van veiligheidsbeleving; deze zijn bijvoorbeeld gericht op bejegening, ingrijpen bij conflicten, omgaan met seksualiteit en pesten. Deze uitkomsten zijn gedeeld met de residentiële locaties.

Cliëntregistratiesysteem

Er is in 2019 besloten om over te gaan naar één cliëntregistratiesysteem. Belangrijke uitgangspunten zijn dat cliënten eigenaar kunnen zijn van hun dossier en dat het dossier de werkprocessen goed ondersteunt.

Er is gekozen om de implementatie van het nieuwe systeem en alle werkzaamheden die daarbij komen kijken, uit te besteden aan Regas.

In het proces om tot de keuze voor het cliëntregistratiesysteem te komen, zijn medewerkers van Enver op verschillende manieren betrokken in proeverijen, projectgroepen en klankbordgroepen. Ook bij de verdere stappen worden medewerkers betrokken. Per medio 2020 wordt het nieuwe systeem geïmplementeerd.

Harmonisatie werkprocessen

In het toewerken naar één cliëntregistratiesysteem was het nodig om alle hulpprocessen te doordenken. Een groep medewerkers vanuit de diverse functies en werksoorten heeft vanaf september systematisch de cliëntroutes doorlopen en zijn er voorstellen voor de werkprocessen gedaan. De gedragswetenschappers hebben de procesbeschrijvingen van Enver getoetst.

Tevens is een overzicht gemaakt van de hoofd cliëntroutes binnen Enver: de Enver Hoofdlijn. De Hoofdlijn maakt zichtbaar welke stappen altijd worden genomen tijdens een Enver hulptraject vanaf aanmelding tot afronding. Dit overzicht is aangevuld met uitgangspunten en definities van begrippen die binnen Enver gebruikt worden. Bij het ontwerpen van de Hoofdlijn zijn de belangen van onze cliënten, medewerkers en financiers het belangrijkste uitgangspunt geweest, naast uiteraard wetgeving en beroepscode. De werkprocessen van Enver worden verwerkt in het nieuwe cliëntregistratiesysteem.

Managementinformatiesysteem

Het doel van het managementinformatiesysteem is managers te voorzien van managementinformatie om te kunnen vergelijken en te benutten bij beleidsbeslissingen.

Voor de managementinformatie zijn er koppelingen gemaakt tussen de bestaande cliënten-, personele- en financiële systemen.

Enverlabs

De Enverlabs bieden een platform om met een diverse groep medewerkers van Enver en andere organisaties interactief aan de slag te gaan met verschillende thema's, zoals:

Activistische doeners

Op donderdag 17 januari was in een volle Hal4 in Rotterdam een Enverlab over activistische doeners in organisaties. Dit Enverlab was georganiseerd ter gelegenheid van het afscheid van Peter Vergouwe. Gastspreker was dr. Thijs Homan, veranderdeskundige. Thijs verzorgde een prikkelende lezing over verschillende vormen van verandering in organisaties.

Kinderen waar we geen raad mee weten

Op 19 maart waren een kleine 100 jeugdprofessionals aanwezig in het Huis van de Wijk de Banier in Rotterdam voor een uitwisseling over 'kinderen waar we geen raad mee weten'. Het was een mooie uitwisseling van ervaringen, zorgen en best practices van ervaringsdeskundigen, medewerkers, onderzoekers en bestuurders.

Enverlab van jeugdhulp naar jongerenhuisvesting

Op 2 juli was een Enverlab georganiseerd over de vraag: hoe kunnen we jongeren ondersteunen naar een 'zo normaal mogelijke' uitstroom? In het Enverlab is gezamenlijk gesproken over passende huisvesting voor jongeren uit de jeugdhulp en de mogelijke rol van Enver daarbij.

Stem van het kind

Donderdag 14 november heeft een interactieve middag plaatsgevonden met 65 studenten, docenten, jongeren en medewerkers van diverse hulpvormen van Enver op de Hogeschool Rotterdam rond het thema 'Stem van het kind', één van de jaarthema's van Enver. Het programma bestond uit een plenair deel en een aantal workshops.

VraagApp pilot

Enver doet mee met een pilot van de VraagApp. Met de pilot wil de gemeente Rotterdam onderzoeken of de VraagApp een geschikt hulpmiddel is voor kwetsbare Rotterdamse jongeren in de overgang naar volwassenheid en een zelfstandig(er) leven. Enver deelt de komende maanden gratis abonnementen uit aan kwetsbare jongeren van 16 tot en met 27 jaar. Met het abonnement (betaald door de gemeente Rotterdam) kunnen de jongeren onbeperkt vragen stellen over praktische dingen, zoals brieven, het huishouden, koken, regels en wetten, het openbaar vervoer en hun computer of telefoon. Via algoritmen komen vragen bij de juiste vrijwilligers terecht waardoor de jongeren snel antwoord krijgen.

Garage 2020

Garage2020 is een innovatie platform, waarin samen met partners innovaties worden ontwikkeld om kinderen, jongeren en gezinnen minder afhankelijk van zorg en hulp te maken. Enkele voorbeelden van de Garage 2020 Rotterdam:

- Stapper is een app die kwetsbare jongeren uitdaagt om meer te bewegen door hen te koppelen aan medestappers en een coach uit hun eigen omgeving. Deze innovatie is voortgekomen uit onderzoek dat aangeeft dat veel jongeren tussen 12 en 16 jaar een ongezond leefpatroon aanleren waardoor ze meer geïsoleerd en vaak ook

gedepimeerd raken. Stapper wordt financieel ondersteund door innovatiefonds CityLab010.

- Monnie is een app waarmee bedrijven jongeren kunnen helpen om schulden te voorkomen. In 2019 is de app verder uitgebouwd en verder ontwikkeld in samenwerking met jongeren van het Albeda College, Afdeling Buitengewone Zaken, Vers Beton, JaToch en Enver. Monnie wordt financieel ondersteund door Project Idols en het Sint Laurensfonds. Monnie is genomineerd voor de Aardig Onderweg Award van de RET en de Nationale Zorginnovatieprijs 2019.
- Luna is een project waarbij technologie wordt ontwikkeld die ouders met een verstandelijke beperking kan ondersteunen bij de zorg voor hun kind, waardoor het gezin zo zelfstandig mogelijk kan leven. Het betreft een samenwerking van Garage2020 met de ASVZ, IDE groep en TU Delft. Dit project zoekt op dit moment fondsen voor het vervolgtraject.
- Garage2020 is mede initiatiefnemer van een data-onderzoek waarbij data van verschillende partijen die met jonge kinderen werken wordt gebundeld om te kijken of er vroegvoorspellers voor toekomstige hulpvragen ontwikkeld kunnen worden.
- Soemva is een vrolijk, interactief en fantasievol spel dat de sociale vaardigheden van gezinnen met jonge kinderen, in de leeftijd van 3–5 jaar, versterkt. Soemva is ontwikkeld in samenwerking met de gemeente Rotterdam vanuit de wetenschap dat als een kind op deze leeftijd sociale vaardigheden aangereikt krijgt, de kans dat jeugdhulp nodig is afneemt. Het spel is in samenwerking met gemeente Rotterdam en de Erasmus universiteit via een Cikeo onderzoek bij 30 gezinnen getest in 2019 en wordt in 2020 doorontwikkeld en geproduceerd.

Er zijn 5 garage2020's in Nederland.

AVG, zorgdragen voor privacy

In januari heeft het interne auditteam een audit uitgevoerd op het thema AVG. Voor deze audit zijn 36 gesprekken gevoerd met medewerkers van Enver. Alle regio's en de ondersteunende stafdiensten hebben deelnemers geleverd. Hierdoor is er inzicht in de bekendheid met, en naleving van de AVG binnen Enver.

Een aantal belangrijke bevindingen:

- Er is een breed bewustzijn in de organisatie over de bescherming van persoonsgegevens.
- Het begrip datalek is niet breed en algemeen bekend.
- Het is nog geen algemeen gebruik om bij vragen over de AVG interne deskundige of de Enverwijzer te raadplegen. Er is behoefte aan informatie over de do's en don'ts.
- Het e-mailen via beveiligde lijnen geeft nog veel vragen.
- Op enkele locaties is geconstateerd dat gespreksruimtes gehorig zijn en dat daardoor de privacy van gesprekken in het geding is.

De aanbevelingen voor verbeteringen zijn ingezet. In oktober 2019 is de stand van zaken geïnventariseerd. De conclusie was dat de AVG -kennis en het -bewustzijn in de organisatie gegroeid zijn. De kwetsbaarheidentest (dataveiligheid) is eind december uitgevoerd en krijg opvolging in 2020.

SROI

De bedoeling van de SROI is mensen met achterstand op de arbeidsmarkt aan werk te helpen. De omvang van de SROI verplichtingen zijn per contract en per gemeente verschillend.

Enver heeft een grote taakstelling, deze hebben wij gerealiseerd. Gezien de aard van het werk heeft Enver weinig ruimte om vacatures of stageplaatsen in te vullen met de doelgroep van de SROI en daarom zijn andere creatieve oplossingen nodig. Wij kunnen

bijdragen door mbo- stagiaires aan te stellen of tuinonderhoud en maaltijdbestellingen te beleggen bij specifieke organisaties.

3.2 Samenwerkingsrelaties

Goede hulp wordt voor een belangrijk deel bepaald door het vermogen van de professionals om een relatie op te bouwen met kinderen, jongeren en ouders waarin doelgericht met hen en hun sociaal netwerk samengewerkt wordt. Enver hanteert daarbij onder andere de richtlijn 'Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp'.

Samenwerkrelaties:

Beleidsmatig en casuïstiek

- Wijkteams.
- Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond, Jeugdbescherming West, William Schrikker Groep en Leger des Heils.
- Veilig Thuis organisaties.
- Zorgaanbieders J&O, jeugd-GGZ en LVB.
- Huisartsen.
- Centra voor Jeugd en Gezin.
- Kinderopvang.
- Scholen.
- Erasmus MC-Sophia Kinderziekenhuis.
- Organisaties voor thuiszorg.
- Woningbouwverenigingen.

Samenwerking rond planning/beleid en bekostiging

- Gemeenten in Rotterdam Rijnmond, Midden-Holland, Zuid-Holland Zuid en Holland Rijnland.
- Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR), Serviceorganisatie ZHZ, NSDMH.
- Zorgverzekeraars als contractant van verpleegkundige kindzorg.
- ROC's Albeda en Zadkine, ID-college.
- Samenwerkingsverbanden PO en VO.

Samenwerking in het kader van ontwikkeling en cliëntbeleid met

- Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ)/cliëntvertrouwenspersonen.
- Zorgbelang Midden-Holland.
- Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg (LCFJ).
- LOPOR (Landelijk Overleg Pleegouderraden).
- NJI Nederlands Jeugdinstituut.
- Leer-werkplaatsen met Hoge Scholen.
- Associatie Jeugdzorg.

Enver is aangesloten bij de (branche)organisaties; Jeugdzorg Nederland (JN), Federatie Opvang, Vereniging Gespecialiseerde Verpleegkundige Kindzorg, BINKZ vereniging van organisaties gespecialiseerd in de verpleegkundige kindzorg buiten het ziekenhuis en de Rotterdamse Zorg voor samenwerking rond arbeidsmarkt in de regio.

3.3 Fondsen en vriendenstichting

Enver ontvangt regelmatig giften van maatschappelijke organisaties. Deze giften worden aangevraagd door Stichting Vrienden van Enver voor kosten die direct betrekking hebben op kinderen, jongeren of gezinnen, zoals leefgeld, inrichtingskosten voor jongeren die zelfstandig gaan wonen, bijles of deelname aan een sportvereniging voor kinderen uit gezinnen waarbij de financiële middelen niet toereikend zijn.

Stichting Vrienden van Enver schrijft eveneens fondsen aan voor een bijdrage aan groepsactiviteiten of innovaties. Stichting Vrienden van Enver legt jaarlijks met een jaarverslag verantwoording af over de activiteiten.

Enver heeft een medewerker fondsenwerving ter beschikking gesteld aan de stichting Vrienden van Enver. De medewerker fondsenwerving is aanspreekpunt voor de medewerkers en externe geldverstrekkers (fondsen en andere donateurs) en beoordeelt de aanvragen en dient deze in bij een of meerdere fondsen.

De fondsen die cliënten van Enver in 2019 hebben ondersteund, zijn:

- G. Ph. Verhagen – Stichting
- Gravin van Bylandt Stichting
- Ja-Maar-Fonds
- Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds
- Je-Kunt-Het-Fonds
- Nationaal Fonds Kinderhulp
- PCI-Gouda
- Sint Laurensfonds
- Stichting Aelwijn Florisz
- Stichting AMVJ Gebouw Rotterdam
- Stichting Babyspullen
- Stichting Bekker-la Bastide-Fonds
- Stichting Bevordering Maatschappelijke Dienstverlening
- Stichting Boschuyzen
- Stichting C.J. Jaski Fonds
- Stichting Fonds Bijzondere Noden Rotterdam
- Stichting Fonds DBL
- Stichting Fonds Schiedam Vlaardingen e.o.
- Stichting Iuvenus
- Stichting Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond
- Stichting voor Kindertehuizen
- Stichting Kinderzorg den Haag – Rotterdam
- Stichting Liberty Foundation
- Stichting Maria Elias Fonds
- Stichting Pape-Fonds
- Stichting Physico
- Stichting Rust en Vreugd
- Stichting Seacrest
- Stichting Stad Rotterdam Anno 1720
- Stichting Therapeutische Hulp aan Kinderen
- Stichting Tiernermoederfonds Nederland
- Stichting Urgente Noden Drechtsteden
- Stichting Vrienden van het Havenziekenhuis

In 2019 zijn er in totaal 396 aanvragen ingediend voor kinderen en gezinnen.

207 aanvragen werden ingediend bij Nationaal Fonds Kinderhulp, 84 aanvragen bij Fonds Bijzondere Noden Rotterdam, 27 bij Stichting Therapeutische Hulp aan Kinderen, 19 bij Stichting Maria Elias Fonds, 9 bij Stichting Bekker-la Bastide-Fonds, 9 bij Stichting Fonds DBL. De overige fondsen werden tussen de 1 en 6 keer aangeschreven.

Fondsen rechtstreeks aangevraagd door Enver

Het komt ook voor dat er vanuit Enver fondsen en sponsors aangevraagd worden.

Bij de inrichting en de aanschaf van aangepaste medische apparatuur en hulpmiddelen voor het verpleegkundig kinderzorghuis (24 uren) de Groende Burcht kreeg Enver in 2019 financiële ondersteuning van de volgende fondsen en sponsors: Stichting Vrienden van het Havenziekenhuis, Stichting Iuvenus en Stichting Physico, SLF (een zogenaamd 'stil fonds', dat niet met naam genoemd wil worden) en van M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting

4 Toezicht, bestuur en medezeggenschap

4.1 Governance code

Jeugdzorg is een maatschappelijke taak welke toezicht vereist dat daarbij aansluit. De leidraad voor het handelen van de raad van toezicht vormt de Enver visie en de Zorgbrede Governancecode. Enver heeft de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de raad van toezicht en het bestuur vastgelegd in een reglement voor de raad van toezicht en een reglement voor de raad van bestuur.

4.2 Toezichthoudend orgaan

De raad van toezicht bestaat uit 9 leden en kwam in 2019 6 keer bijeen voor reguliere vergaderingen. Binnen de raad van toezicht zijn 3 commissies actief; de auditcommissie, de commissie Kwaliteit, Veiligheid & Innovatie en de remuneratiecommissie.

De omvang en de samenstelling van de raad van toezicht zijn sinds de fusiejaren 2017/2018 ongewijzigd gebleven; het is de bedoeling om vanaf 2021 het aantal leden terug te brengen en te komen tot een vernieuwing, met behoud van voldoende diversiteit.

De raad van toezicht heeft jaarlijks overleg met de pleegouderraad, ondernemingsraad en cliëntenraad. De voorzitter van de raad van toezicht heeft maandelijks overleg met het bestuur.

Thema's die aan de orde zijn geweest:

- De reguliere beleidscyclus met de viermaandelijks rapportages van de prestaties.
- Samenwerking met gemeenten.
- Thema arbeidsmarkt, ziekteverzuim & werkplezier, binding met Enver.
- Onderzoeken van Inspectie Jeugdzorg.
- Strategische vastgoed notitie.
- Instemming bestuursbesluiten t.b.v. diverse aankoop en verkoop van panden.
- Proces rond andere vormen van subsidiëring en aanbestedingstrajecten.
- Kaderbrief 2019.
- Jaarcontrole en toelichting accountantsverslag.
- Managementletter en de bevindingen van de accountant.
- Risicoanalyse en de jaarlijkse systeembeoordeling.
- Vaststellen begroting 2020.
- Instemming verlenging KPMG als accountant voor Enver.
- Evaluatie raad van toezicht en commissies.
- Evaluatie fusiedocument.
- Bijeenkomst n.a.v. Artikel 24 met OR, bestuur en raad van toezicht.
- Vaststelling WNT klasse en bezoldiging raad van bestuur en raad van toezicht.
- Zichtbaarheid en inzicht raad van toezicht vergroten door diverse bezoeken aan locaties van Enver.
- Rooster van aftreden.
- Vaststellen reglementen remuneratiecommissie en commissie Kwaliteit, Veiligheid & Innovatie.

Thema's die aan de orde zijn geweest binnen de commissies:

De auditcommissie bestaat uit Hans Bod, Mike Muller en Dick Zwaveling (vz) en heeft 6 keer vergaderd met het bestuur, waarbij in enkele gevallen ook de accountant aanwezig

was. De auditcommissie heeft één keer overleg gehad met de accountant zonder aanwezigheid van bestuur.

Belangrijkste onderwerpen van bespreking in 2019 waren de begroting, jaarrekening, quadrimester rapportages, AO/IC, ICT en vastgoed. Veel aandacht ging uit naar de financiële risico's in het algemeen en meer specifiek naar de risico's van de financiële integratie na de fusie, alsmede de risico's als gevolg van de transitie van de jeugdzorg naar gemeenten en de druk op de tarieven.

De remuneratiecommissie bestaat uit Jan Krapels, Els Kuijper en André Rouvoet (vz) en heeft 2 keer overleg gehad met het bestuur gezamenlijk en de bestuurders individueel. De volgende onderwerpen zijn ter sprake gekomen: het verloop en de implementatie van de fusie, de ervaringen met het tweehoofdig (dual) bestuur, de samenwerking in het bestuur en met het MT. Daarnaast hebben de veranderende omstandigheden in de buitenwereld de voortdurende aandacht in deze gesprekken.

De commissie Kwaliteit, Veiligheid & Innovatie bestaat uit Ingrid de Groen, Coskun Çörüz en Ernst van Win (vz) en heeft 4 keer overleg gehad met het bestuur.

De vergaderingen zijn afwisselend op diverse locaties van Enver georganiseerd, zodat voorafgaande aan de vergadering werkbezoeken zijn afgelegd. De volgende onderwerpen zijn ter sprake gekomen: sturing op strategische innovatie en duurzame inzetbaarheid van de medewerkers, kwaliteit als kernwaarde van de organisatie, klachten en incidentenrapportage, het rapport Samenwerken aan veiligheid, de cliënttevredenheid en het medewerkersonderzoek, de veiligheidsbarometer 2019, organisatiebeoordeling 2019 en privacy.

De leden van de raad van toezicht ontvangen een vergoeding voor hun werkzaamheden, deze valt binnen de normen van de NVTZ regeling en staat vermeld in de jaarrekening. De raad van toezicht is aangesloten bij de NVTZ. De leden van de raad van toezicht zijn benoemd voor 4 jaar en zijn eenmaal herbenoembaar voor maximaal 4 jaar. In de samenstelling van de raad van toezicht hebben in 2019 geen wijzigingen plaatsgevonden.

Overzicht leden raad van toezicht

naam	functie rvt	hoofd- en nevenfuncties
Dhr. A. Rouvoet	voorzitter	Voorzitter van bestuur Zorgverzekeraars Nederland - Ambassadeur van het programma Scheiden zonder Schade (In opdracht van de ministeries van JenV en VWS) en voorzitter van het gelijknamige Platform - Lid van het Algemeen Bestuur van VNO-NCW - Lid van het bestuur van Stichting Prinsjesdagontbijt - Voorzitter van de kerkenraad van de CGKV-Samenwerkingsgemeente Rehoboth te Woerden - Voorzitter van de Maatschappelijke Advies Raad van de PO-Raad - Lid van de Adviesraad van de Augeo Foundation - Lid van de Raad van Advies van de Lot's Foundation, kinderrechten-initiatief van Herman van Veen - Lid van de Adviesraad van het World Healthcare Forum - Voorzitter van de jury van de Zorgmanager van het Jaar (jaarlijks)
Dhr. J.T.W. Krapels	vice-voorzitter	DGA, Krapels Advies B.V. - Moderator Nintes

naam	functie rvt	hoofd- en nevenfuncties
Mevr. I.M.H. de Groen	lid	DGA, De Groen Results B.V. <ul style="list-style-type: none"> - Lid bestuur, Sint Laurensfonds, Rotterdam - Lid bestuur, Kredietunie Oostland - Lid raad van toezicht 3B Wonen
Dhr. J.G. Bod	lid	Registeraccountant, partner bij PWC <ul style="list-style-type: none"> - Lid Raad van Advies ISG Groeifonds B.V.
Dhr. M. Muller	lid	CFO Credit Exchange Holding B.V. <ul style="list-style-type: none"> - Vicevoorzitter raad van toezicht/voorzitter audit committee en remuneratie Stichting Rhenam Wonen - Vicevoorzitter/ voorzitter audit committee raad van commissarissen Stichting Meerwonen - Voorzitter raad van commissarissen National Academic Verzekeringsmaatschappij N.V. - Vicevoorzitter en lid audit committee en remuneratie commissie raad van toezicht Conrisq groep
Dhr. C. Çörüz	lid	Directeur Centrum Internationale Kindontvoering <ul style="list-style-type: none"> - Lid raad van toezicht De Rading - Lid raad van toezicht de Mediatorsfederatie Nederland
Mevr. E.L. Kuijper	lid	<ul style="list-style-type: none"> - Adviseur en bestuurder, oud-wethouder van Rotterdam - Voorzitter bestuur Stichting Rotterdamse Volksuniversiteit (tot 1 april 2019) - Voorzitter bestuur Stichting Maas theater en dans voor een jongpubliek
Dhr. E.A. van Win	lid	Advocaat en mediator (en partner) bij De Clercq Advocaten Notarissen <ul style="list-style-type: none"> - Voorzitter van de niet actieve vereniging van zakenvrienden van het Rijksmuseum van Oudheden - Voorzitter van het comité van aanbeveling van het Netwerk Bedrijfsethiek Nederland (NBN) - Lid Raad van Advies van Boom Juridisch - Voorzitter van het Ronald McDonald Huis Leiden - Congresambassadeur voor de stad Leiden - Raad van advies van de Leidse rechtswinkel - President Lionsclub Leiden Noordwijk
Dhr. H. Zwaveling	lid	DGA Een Brug Verder B.V. <ul style="list-style-type: none"> - Bestuurslid (secretaris) Stichting Stibat Services

4.3 Bestuur

Enver heeft een tweehoofdig collegiaal bestuur, bestaande uit:

naam	functie	nevenfuncties
Mevr. T.A.M. Roelofs	lid	<ul style="list-style-type: none"> - Voorzitter coöperatie 0-100 Midden-Holland - Lid Coöperatiebestuur PGGM - Voorzitter fonds Seacrest - Bestuurslid deRotterdamseZorg - Lid bestuur stichting Vrienden van Enver
Mevr. A.S. Sprokkereef-Pons	lid	<ul style="list-style-type: none"> - Gastdocent Hogeschool Rotterdam – afdeling gezondheidszorg

4.4 Medezeggenschap

Jeugdzorgwerkers hebben professionele autonomie nodig om in contact met jeugdigen en gezinnen verantwoord te kunnen werken. Voldoende handelingsruime en invloed op je werkomstandigheden zijn daarom cruciaal. Het is belangrijk dat de organisatiecultuur daarop aansluit en dat er ruimte is voor medewerkers om mee te denken over organisatieontwikkelingen. Bij cruciale processen zoals de ontwikkeling van de deskundigheidsbevordering en van het digitale cliëntregistratiesysteem/dossier worden medewerkers betrokken.

De ondernemingsraad (OR) behartigt als medezeggenschapsorgaan de belangen van de circa 2.000 medewerkers. Alle onderwerpen waar advies of instemming waren vereist, zijn vanuit de OR met een positief advies of met instemming afgerond. De ondernemingsraad en het bestuur hebben onder begeleiding van een externe adviseur stilgestaan bij de visie medezeggenschap en hoe daar gezamenlijk vorm aan gegeven kan worden.

Het jaarverslag van de OR is opgenomen in de bijlagen.

De pleegouderraad (POR) behartigt als medezeggenschapsorgaan de belangen van de ruim 1.300 pleegouders. De POR denkt kritisch mee en geeft advies over zaken die zich binnen de organisatie afspelen en in het bijzonder die zaken die de pleegzorg aangaan. Het jaarverslag van de POR is opgenomen in de bijlagen.

Bij Enver zijn regionale jongerenraden en een Enverbrede cliëntenraad waarin jongeren en ouders deelnemen actief. De jongerenraad heeft naast contact met Enver jongeren ook contact met jongeren uit andere organisaties gelegd. Het jaarverslag van de cliëntenraad is opgenomen in de bijlagen.

4.4.1 Cliëntparticipatie

Enver heeft ten behoeve van de cliënten jongerenraden en een cliëntenraad. Ouders en jeugdigen spelen uiteraard de hoofdrol in de hulpverlening, Enver biedt ondersteuning bij hun ontwikkeling. Daarbij wordt uitgegaan van mogelijkheden om regie te voeren over hun leven.

De visie van Enver omtrent de inzet van netwerken van cliënten heeft ook bijgedragen aan het nog beter luisteren naar wat jeugdigen, die zijn aangemeld voor een 24 uurs-opname, zelf belangrijk vinden. Met jeugdigen, ouders en het netwerk wordt intensief gekeken naar mogelijkheden die aansluiten bij wat zij willen.

De in groepen geplaatste jongeren overleggen regelmatig met elkaar in groeps gesprekken over zaken die zij belangrijk vinden. Een aantal jongeren participeert in de Enver jongerenraden die regionaal zijn georganiseerd. Jongeren spreken daarin met elkaar over zaken die betrekking hebben op hun dagelijkse leven zoals de huisregels, toegang tot internet en de veiligheid in de groep.

Enver maakt gebruik van de kennis en ervaring van ExpEx (Experienced Experts). Een groep jongeren die voorheen te maken heeft gehad met begeleiding vanuit jeugdzorg. Ook in 2019 bleek de inzet van ExpEx een belangrijke meerwaarde voor jongeren, professionals en beleidsmakers en omgekeerd ook.

De ExpEx participeerden in projecten, zoals meer ruimte maken voor de stem van jongeren in de jeugdhulp met Mijn Pad en B-Ready! (gehonoreerd door ZonMW),

projectplan verbinding van onderwijs & jeugdhulp en projectplan Preventie & jeugdhulp, beiden van ST-RAW. Er is gebruik gemaakt van de ervaringen en kennis van de ExpEx met aandacht voor de specifieke rol die zij innemen.

Het vertrouwen in deze jongeren door projectpartners (Enver, Horizon en Lucertis), gemeenten én samenwerkingspartners heeft bijgedragen aan de grote inzet van de ExpEx en de ontwikkeling van het project ExpEx.

5 Beleid en kwaliteit

5.1 Kwaliteit en certificering

In 2018 is Enver succesvol gecertificeerd conform de eisen van ISO 9001:2015. Tijdens de certificering zijn door de auditoren van Lloyds Registers enkele verbeterpunten geconstateerd die in 2019 zijn uitgewerkt. Door onvoorziene omstandigheden aan de zijde van Lloyds Registers is het opvolgbezoek in oktober 2019 niet doorgegaan. Dit zal in februari/maart 2020 ingehaald worden waarbij de aanpak en voortgang op de geconstateerde verbeteronderwerpen geaudit worden. In oktober 2020 vindt volgens planning de jaarlijkse surveillance plaats.

Enver heeft de verplichting dat de cliëntgegevens op adequate wijze worden beveiligd. Enver werkt met een Functionaris Gegevensbescherming en heeft beveiliging van cliëntgegevens hoog in het vaandel staan. In 2020 zal Enver zich laten certificeren conform de NEN 7510 om aantoonbaar te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

5.2 Cliëntvertrouwenspersoon

Cliënten kunnen een beroep doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon van het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ). De vertrouwenspersonen bezoeken de residentiële locaties met regelmaat. Het AKJ rapporteert jaarlijks over haar activiteiten voor cliënten van Enver.

5.3 Klachten

Bij de start van de hulp worden cliënten geïnformeerd over de werkwijze van Enver, waarbij altijd aandacht is voor het klachtenbeleid. De klachtenregeling, de werkwijze en de contactgegevens zijn beschikbaar op de website van Enver.

Samen met andere zorgaanbieders werkt Enver met een gezamenlijke klachtencommissie: Klachtencommissie Jeugdhulp Zuid-Holland.

In 2019 zijn 7 klachtbrieven over Enver ingediend bij de Klachtencommissie. Daarnaast zijn 4 klachten geregistreerd die zijn opgepakt door gebiedsmanagers; deze klachten zijn in overleg opgelost of nog in behandeling.

Een klachtbrief gericht aan de Klachtencommissie bevat doorgaans meerdere klachten. In de 7 brieven zijn 18 klachten voorgelegd aan de Klachtencommissie. Van de 18 klachten zijn er 3 gegrond verklaard en 13 ongegrond, 1 klacht is ingetrokken en 1 klacht is nog bij de Klachtencommissie in behandeling.

De klachten hebben overwegend betrekking op bejegeningsskwesties, op de beoordeling van de kwaliteit van de geboden hulp en op de informatie die wij aan cliënten verstrekken. De drie gegrondverklaringen hadden betrekking op:

- De bejegening van een cliënt.
- Een verzuim in het adequaat informeren van een cliënt.
- Het uitblijven van een pleegzorgvergoeding.

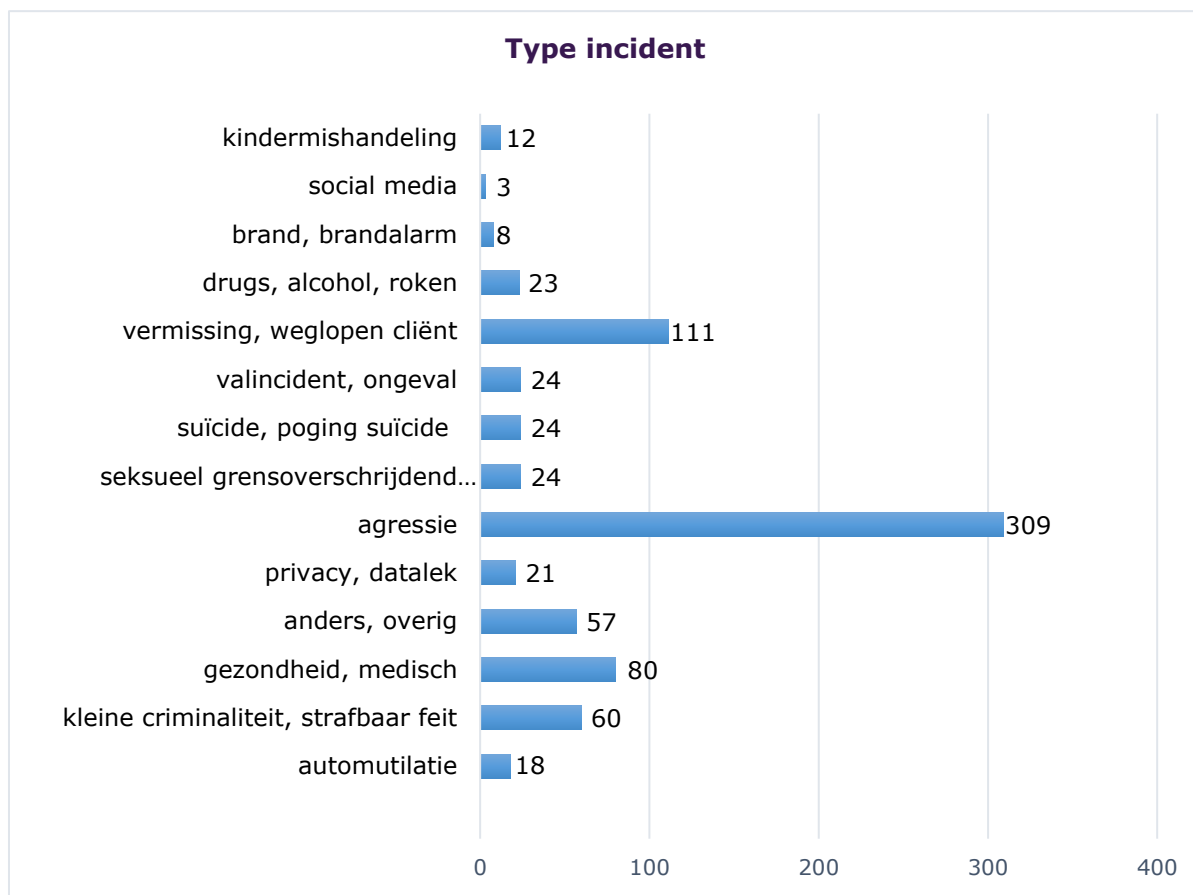
Naar aanleiding hiervan is actie ondernomen om tot een vergelijk te komen en om herhaling te voorkomen.

Het aantal ingekomen klachten wijkt niet noemenswaardig af van voorgaande jaren.

Incidenten

Incidenten worden geregistreerd in een digitaal meldsysteem (iTask). Het gaat om alle 'niet beoogde of onverwachte gebeurtenissen die betrekking hebben op de kwaliteit van de zorg, en hebben geleid, hadden kunnen leiden of zouden kunnen leiden tot schade bij de cliënt'. De onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal aantal incidentmeldingen per incidenttype. In totaal zijn er 774 incidenten geregistreerd. Het aantal incidentmeldingen is vrijwel gelijk aan 2018.

Met name het aantal agressie-incidenten is fors opgelopen, van 213 in 2018 naar 309 in 2019. Er is inmiddels een werkgroep geïnstalleerd die de agressiemeldingen gaat analyseren en, mede op grond hiervan, nader beleid gaat ontwikkelen.

Calamiteiten en overleg met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

In 2019 is over een calamiteit (suïcide) van een jeugdige contact geweest met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, ten tijde van de calamiteit was Enver niet meer betrokken bij de hulpverlening. Verder heeft Enver meegewerkt aan een onderzoek naar een incident dat plaatsvond bij Pameijer, die voor de betreffende jongeren als onderaannemer werkte. Bij de Inspectie is door de gemeente Rotterdam, JBRR en Enver een plan ingediend dat voorziet in maatregelen naar aanleiding van het onderzoek rond de crisishulp, de uitwerking van de aanbevelingen is opgepakt.

De monitoring 'Borging van veiligheid in kwetsbare gezinnen', door Toezicht Sociaal Domein (TSD), is afgesloten. Aanleiding was een calamiteit in Goeree-Overflakkee, in 2016. De veiligheid van kwetsbare gezinnen is naar het oordeel van TSD nu afdoende geborgd.

5.4 Personeelsbeleid en kwaliteit van het werk

Er was een verzuim van 6,7% over heel 2019, een lichte stijging ten opzichte van het jaar daarvoor met 0,12%. Verzuimpreventie en begeleiding zijn belangrijke aandachtspunten. Er zijn twee verzuimadviseurs (in een duobaan) aangesteld, zij adviseren m.b.t. verzuim-vraagstukken, zorgen voor managementinformatie en stemmen af met de twee bedrijfsartsen. De verzuimadviseurs zijn gestart met een werkgroep duurzame inzetbaarheid met een afvaardiging vanuit het management, de ondernemingsraad, de P&O adviseurs en de bedrijfsartsen.

Alle managers en P&O adviseurs hebben in 2019 een verzuimtraining gevolgd onder leiding van Falke & Verbaan. De training was gericht op het beïnvloeden van verzuimgedrag en het in gesprek zijn met medewerkers over (risico's op) verzuim. De training is positief ontvangen.

Arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt was ook in 2019 voelbaar. Het aantal vacatures nam toe, deels vanwege verloop en deels vanwege de groei van het aantal formatieplaatsen. Tegelijkertijd nam het aantal sollicitanten per vacature af.

In 2018 waren er 186 vacatures en in 2019 waren dit er 246, dit is een stijging van 32%. Het aantal reacties op de vacatures is in de loop van 2019 wat gedaald, van 1441 in het eerste kwadrimester naar 830 in het laatste kwadrimester. Dit heeft twee verklaringen: in februari 2019 zijn er tientallen stagevacatures online gezet. Hier hebben ook weer veel kandidaten op gereageerd. Een andere verklaring is dat de afdeling recruitment de vacatureteksten scherper zijn gaan omschrijven met duidelijke vermelding van de benodigde competenties.

Tenslotte is het goed om te vermelden dat het aantal bezoekers op werkenbijenver.nl in het 3^e kwadrimester enorm is toegenomen, namelijk met 81%. Dit komt onder andere door het beter gebruikmaken van sociale platforms zoals Facebook, Instagram en LinkedIn.

Er zijn met name grote inspanningen gepleegd om hbo-professionals, gedragswetenschappers, gezinshuisouders en financieel personeel aan te trekken.

Het thema boeien & binden is belangrijk. Er wordt vanaf 2019 geïnvesteerd in de employee journey van medewerkers. Er is een algemeen inwerkprogramma ingevoerd. Daarnaast is er met gebiedsmanagers een pilot begeleide intervisie gestart.

Enver participeert in deRotterdamseZorg voor wat betreft arbeidsmarktzoekstukken. Zo is samen met Pameijer en Oreon invulling gegeven aan het zij-instroom project De Blauwe Maas.

Invalpool

In 2019 heeft Enver een nieuwe impuls gegeven aan de invalpool. De invalpool is gegroeid naar ruim 40 medewerkers die ingezet werden op 30 Enver locaties. Naast het vervullen van de invalbehoefte is de invalpool ook bedoeld als opstart voor beginnende medewerkers, waarbij zij kunnen doorstromen naar regulier, vast werk. We zien dat er vaak een doorgaande carrièrelijn te zien is: van stage naar invalpool naar vast werk.

In 2019 is er voor 31.000 uren aan inval door met name residentiële groepen aangevraagd. In de helft van de gevallen werd de inval gerealiseerd door de eigen invalpool. Voor de andere diensten werden uitzendbureaus ingezet. Inval was met name nodig in de residentiële crisisopvang en in de groepen voor minderjarige vluchtelingen. Ook zagen we een aantal vragen aan de invalpool voor één-op-één begeleiding voor cliënten.

De afdeling Leren & Ontwikkelen heeft in samenspraak met de coördinator van de invalpool een begeleidingsprogramma voor medewerkers van de invalpool opgezet. Zes medewerkers zijn in 2019 vanuit de invalpool doorgestroomd naar regulier werk in bijvoorbeeld de wijkteams.

Medewerkersonderzoek

In mei/juni 2019 heeft er binnen Enver een medewerkersonderzoek plaatsgevonden. Het onderzoek is uitgevoerd door Effectory. Er zijn verschillende rapportages opgemaakt: een totaalrapport en rapporten per regio, gebied of afdeling en dwarsdoorsnedes naar bijvoorbeeld leeftijdscategorie of functiegroep

De respons lag op 65,9% (benchmark: 57,8%) en de resultaten zijn besproken in de teams en in vier Enver brede bijeenkomsten. Een belangrijk aandachtspunt uit het onderzoek is de binding met Enver.

5.4.1 Stages

In 2019 waren 84 stagiairs in dienst. Hiermee biedt Enver jonge mensen de mogelijkheid hun vak in de praktijk te leren én binden we professionals in een vroeg stadium van hun loopbaan aan de jeugdzorg en aan Enver.

5.4.2 Medewerkersvertrouwenspersoon

In 2019 hebben 19 medewerkers contact gezocht met een medewerkersvertrouwenspersoon (mvp). Het contact bestond uit een of meer gesprekken. Geen enkele melding heeft tot een klacht geleid.

Voor de meeste medewerkers die contact opnamen met een mvp was het voldoende hun hart te luchten, ondersteuning te krijgen bij het ordenen van gedachten en het bespreken van mogelijke acties om te komen tot een oplossing. In een aantal situaties is de medewerker ondersteund in een gesprek met de leidinggevende.

In 2019 is de nota Medewerkersvertrouwenspersonen & Klachtenregeling herzien en vastgesteld. Het aantal mvp's is teruggebracht van 5 naar 3 (2 intern en 1 extern).

In 2019 is in samenwerking met de manager P&O en de afdeling Communicatie de vindbaarheid van de mvp's verbeterd door een directe link op het intranet van Enver. De link leidt direct naar de contactgegevens en het beleid.

5.4.3 Ondersteuning, opleiding, deskundigheid

Het Enverteam Leren & Ontwikkelen heeft in 2019 op aanvraag van de teams een tal van roadshows gehouden om met medewerkers in gesprek te gaan over scholing en uitleg te geven over het Professional Expertise Platform (PEP) en de digitale scholingsmogelijkheden via Good Habitz.

Behouden en verbeteren vakmanschap

Het trainingsaanbod is toegespitst op de vragen en behoeften van professionals en voldoet aan de registratie-eisen van SKJ. Er zijn in samenspraak met gedragswetenschappers basisthema's vastgesteld, waar methodische trainingen op zijn geënt: competentiegericht werken, systeemgericht werken, oplossingsgericht werken, trauma, hechting, veiligheid en seksualiteit.

In overleg met gemeente Rotterdam en partnerorganisaties is de Enver training Jeugdzorg in de Buurt gegeven aan een groot aantal jeugdprofessionals werkzaam in wijkteams Rotterdam ter ondersteuning van zorgen voor veiligheid van kinderen. Met subsidie van ZonMW is de online-training cultuursensitief werken aangeboden aan Enver professionals en professionals van de wijkteams Rotterdam. In samenwerking met de Stichting JIM zijn 3 professionals geschoold tot JIM-trainer. Ook zijn er wederom tal van professionals opgeleid in VHT/VIB en VIB-G door eigen opleiders (zie tabel).

Implementatie methodische werkbegeleiding (MWB)

Methodische werkbegeleiding bestaande uit drie pijlers, methodiek, casuïstiek en reflectie, is breed binnen de organisatie geïntroduceerd. Er zijn diverse leervormen aangeboden aan teams, gedragswetenschappers en gebiedsmanagers zoals, trainingen, workshops, begeleiding op de werkplek en begeleiding reflectie.

Alle gedragswetenschappers hebben met hun teams aan één of meerdere van de aangeboden vormen deelgenomen. Daarnaast is er een toolbox MWB beschikbaar gesteld.

In 2020 wordt het project afgerond en blijft MWB ingebed in de dagelijkse praktijk.

Coaching en begeleiding van individuen en teams

In 2019 heeft het team En.verder individuele professionals en teams begeleid bij vragen op het gebied van teamontwikkeling, overbelasting en/of burn-out, loopbaanvragen, re-integratie na langdurig verzuim (zie tabel).

Het team praktijkbegeleiders heeft de begeleide intervisie verzorgd van het grootste deel van de wijkteams in Rotterdam. Daarnaast is vanuit Schiedam en BAR-gemeenten begeleide intervisie ingekocht.

Talentontwikkeling: Enver's Elf en stagiaires

In 2019 is in de vorm van een pilot gestart met een negen maanden durend talentenprogramma. Dit programma biedt 11 uitvoerende professionals de kans om hun horizon te verbreden, te werken aan hun ontwikkeling en aan persoonlijk leiderschap, en daarnaast bij te dragen aan de ontwikkeling van Enver. Er wordt hierbij de verbinding gemaakt met het programma LEF van de Rotterdamse Zorg.

In overleg met betrokkenen wordt een programma opgezet gericht op leren & ontwikkelen van medewerkers van de invalpool (coaching en training-op-maat).

In september was er voor aankomende professionals (stagiaires) een Enverdag en hebben zij deel kunnen nemen aan een op maat gemaakte training over de Enver basismethodieken. Met Hogeschool Rotterdam is een Enverlab georganiseerd voor professionals en studenten.

Cijfers m.b.t. benutting scholing, deskundigheidsbevordering, begeleiding

Opleidingen VIB/VHT	bereik
In/extern VIB/VHT	37
Supervisies	61
Werkontwikkeling WOK	23

Trainingen via PEP	bereik	Top 5 gevolgde trainingen
Actieve gebruikers	2.345	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beroepsethiek 2. BHV 3. Jeugdzorg in de Buurt 4. Basistraining Seksualiteit 5. MWB
Gevolgde trainingen	103	
Unieke deelnemers	1.229	

E-learning via GoodHabitZ	Bereik	Top 5 gevolgde trainingen
Gestarte trainingen	390	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teamwork – nog beter 2. Doen waar je blij van wordt 3. Zeggen waar het op staat/ feedback 4. NLP 5. Privacy
Unieke cursisten	256	

Trajecten En.Verder	bereik
Groepen / teams	22
Individuele trajecten	143
Coachpool	5
Eenmalige afspraken	22
Externe trajecten	40
Totaal aanvragen	232

5.5 Facilitaire zaken, huisvesting en ontwikkelingen ICT

Huisvesting

Enver heeft een grote diversiteit aan voorzieningen met bijpassende huisvesting op ruim 250 adressen verspreid over het werkgebied. Er is sprake van zowel eigendom als huur. Het is belangrijk dat cliënten en medewerkers verblijven en werken in een prettige omgeving die ondersteunend is aan de doelstellingen.

Er is een strategisch huisvestingsplan ontwikkeld vanuit de visie van Enver.

De Enver visie gaat uit van het bieden van hulp zoveel mogelijk daar waar kinderen, jongeren leven en opgroeien en indien hulp thuis (tijdelijk) niet kan, gaan we uit van opvang in het eigen netwerk, pleeggezin, gezinshuis of kleinschalige behandeling/ trainingsgroep. Deze visie sluit aan op de visie van onze opdrachtgevers de gemeenten en scholen. Het huisvestingsplan is ontwikkeld met een scope van circa 5 jaar, samen met het bestuur, het regiomanagement, facilitair managers en betrokkenen van de afdelingen Innovatie & Kwaliteit, Financiën & Control.

Duurzaamheid

In het kader van de duurzaamheid is voor alle eigen panden een energielabel vastgesteld en vanwege de EED (Europese Energie-Efficiency Richtlijn) is een energieplan ingediend. Daarnaast wordt gewerkt aan een meerjarenplan om de panden te verduurzamen naar een C-label voor 2023.

ICT en digitale systemen

Het implementeren en de oplevering van het nieuwe cliëntregistratiesysteem heeft veel gevraagd van de beschikbare capaciteit van de ICT afdeling en is vooralsnog de hoofdprioriteit van Enver.

De ICT roadmap heeft verdere uitwerking gekregen. De kwetsbaarheidentest is aanbesteed en uitgezet en het rapport wordt begin 2020 opgesteld.

KPMG ERM 2019 is een
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

onderzoek naar de informatiebeveiliging uitgevoerd. De rapportages leiden tot acties in 2020.

De stand van zaken op het gebied van AVG is het gehele jaar in beeld geweest en is regelmatig teruggekoppeld. Het contract met ZIVVER voor het beveiligd mailen met gemeenten, organisaties, cliënten en andere belanghebbenden is in december 2019 getekend en wordt in eerste kwartaal 2020 geïmplementeerd.

De implementatie van het cliëntregistratiesysteem betekende ook een uitfasering van de huidige cliëntregistratiesystemen. Dit gaf een wijziging in functies voor de betrokken medewerkers. Er is geïnvesteerd in innovatie, data analyse en informatiemanagement. Met een nieuw samengesteld team wordt de uitwerking van de IT strategie opgepakt. Het 9-vlaksmodel van R. Maes is daarbij een mooie inspiratie.

5.6 Hoofdpijnen financieel beleid

Het beleid is gericht op goede ondersteuning van de medewerkers, soepele ondersteunende werkprocessen met een doelmatige inzet van middelen. In 2019 is een grote slag geslagen met de uniformering van de verschillende werkprocessen en is de liquiditeitspositie verbeterd.

5.6.1 Beschrijving positie op balansdatum

Het jaar 2019 was het jaar van consolideren en bestendigen. Na 2018 waar grote veranderingen in de financiering van de jeugdhulp plaatsvonden en het eerste jaar na de fusie, is er in 2019 hard gewerkt aan het uniformeren van werkprocessen, opstellen van inkoopbeleid, opschonen van kostenplaatsen, beheer van de liquide middelen en opschonen van het aantal bankrekeningen en debiteuren en is er hard gewerkt om beter grip te krijgen op het facturatieproces.

De personele formatie in de overhead is in 2019 toegenomen. De kosten voor inhuur van (extern) personeel zijn verminderd. Er wordt gewerkt om conform de doelen van de fusie te komen tot een efficiënte overhead. Echter is het tijdelijk noodzakelijk geweest om te investeren in administratief personeel om het facturatie- en declaratieproces verder op orde te brengen en om meer in control te komen. Tot ver in 2019 is samen met de gemeenten gewerkt aan een nauwkeurige afrekening over 2018. Stap voor stap is de externe inzet teruggebracht en kan Enver het weer op eigen kracht. In 2020 wordt verwacht dat na de implementatie van het nieuwe cliëntregistratiesysteem, de processen verder vereenvoudigd kunnen worden en er minder ondersteuning nodig is voor een goede facilitering.

Het resultaat bedraagt € 3,02 mln. Het resultaat uit reguliere bedrijfsvoering betreft echter € 1,43 mln. negatief. Het eindresultaat is met name beïnvloed door de verloop van panden en door de vrijval van reserveringen (van productie) uit 2018.

Net zoals in 2018 waren de inkomsten van de hulpverlening in de GRJR binnen Enver moeilijk te monitoren, omdat een groot aantal correcte beschikkingen gedurende het jaar ontbrak. Het aantal ontbrekende correcte beschikkingen is gedurende het jaar wel minder geworden door verbeteringen bij de gemeenten en werkprocessen binnen Enver. Cliënten hebben hier geen hinder van ondervonden, hulpverlening is tijdig gestart en of gecontinueerd.

Liquiditeitspositie

Bij de start van 2019 bedroeg het totaal aan liquide middelen € 18,5 miljoen. Ultimo 2019 is dit gestegen naar € 32,1 miljoen.

Er zijn met de GRJR begin 2019 goede afspraken gemaakt over financiering van de gerealiseerde zorg (productie) voor € 9 miljoen. In de laatste vier maanden van 2019 zijn door Enver inhaalslagen gemaakt in het facturatie en declaratieproces waardoor gerealiseerde zorg snel en met minder fouten gedeclareerd kon worden, waardoor de liquide middelen verder konden toenemen. Het saldo onderhanden werk is nog steeds in balans met de financiering door de GRJR. Ondanks dat het saldo liquide middelen is toegenomen tot boven het gewenste minimum saldo van € 25,0 miljoen, blijft een adequate sturing en monitoring van essentieel belang en is er aandacht voor het treasury beheer en uitvoering van het treasury jaarplan.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio blijft hoog en bedraagt 53,7%. Door de gelijkmatige stijging van de balanstotalen (eigen vermogen versus totaal vermogen) is het percentage nagenoeg gelijk gebleven.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is gestegen van 27,6% in 2018 naar 28,4% in 2019. Dit komt doordat het eigen vermogen is toegenomen door de verkoop van panden en vrijval van reserveringen.

Toekomstperspectief

Enver blijft afhankelijk van een aantal grote contracten met gemeenten, waarvan een aantal contracten meerjarig is, maar een aantal kent een korte looptijd. (Het contract met de GRJR is met een jaar verlengd tot en met 2021). Dat maakt dat er sprake blijft van schommelingen in de omvang van de van de te leveren hulpverlening. Voor 2020 wordt een stijging van de omzet verwacht. Dit heeft voornamelijk te maken indexatie van de tarieven in de regio Rotterdam Rijnmond.

Het in balans brengen van de inkomsten en uitgaven voor 2020 is een stevige opgave. De druk op de tarieven neemt toe, o.a. doordat kosten meer gestegen zijn dan de indexaties. Goede monitoring van de kosten en opbrengsten per contract en per product is essentieel. De personeelsbezetting blijft aandacht vragen in relatie tot de opbrengsten. Ondanks de grote druk op de tarieven blijft Enver zich inzetten op innovatie en ontwikkeling, met nieuwe werkwijzen, producten en diensten. Ook blijft Enver zich inzetten op het verminderen van de administratieve lasten en regeldruk.

In 2019 is een vastgoedplan opgesteld. Een financiële uitwerking van het vastgoedplan vindt in 2020 plaats. Enver zal de bekostiging van gewenste aanpassingen realiseren uit de opbrengsten van een aantal te verkopen panden en mogelijk van inzet van externe (groene) financiering.

In 2020 wordt er verder ingezet op tijdig factureren van geleverde zorg. Met name de implementatie van het nieuwe cliëntregistratiesysteem gaat hierbij een belangrijke rol spelen. Enver is in het facturatieproces ook afhankelijk van enkele gemeenten die nog slagen moeten maken in hun bedrijfsvoering. Het doel is om geen gebruik meer te maken van bekostiging van onderhanden werk door onze opdrachtgevers.

5.7 Risicobeleid

Het risicobeleid is gebaseerd op een stelselmatige beoordeling en weging van mogelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het realiseren van de doelstelling. Daarbij onderscheiden we de kans dat een voorval zal plaatsvinden en de impact die de gebeurtenis zou hebben. Vervolgens is nagegaan welke maatregelen nodig zijn.

In een permanente cyclus met concern controller, manager P&O en de regiomanagers, wordt viermaandelijks stilgestaan bij alle prestaties in relatie tot de doelen die zijn gesteld.

In 2019 was de gewenste informatie over de prestaties nog niet permanent voor de managers inzichtelijk. De beschikbare informatie is geanalyseerd en er is stilgestaan bij risico's en mogelijkheden tot bijstelling.

De doelstellingen en beleid op het gebied van risicobeheer inzake het gebruik van financiële instrumenten en het beheer van deze risico's zijn vastgelegd in het treasury statuut. Hierin staat vermeld dat de instelling een collectief gefinancierde maatschappelijke onderneming is met veel verschillende opdrachtgevers. Ten aanzien van financiële risico's is de instelling daarom defensief en (zeer) risicomijdend. In 2019 speelde geen risico's op het gebied van financiële middelen (anders dan dat de banken negatieve rente in rekening zijn gaan brengen). Enver kent geen afgeleide financiële instrumenten.

In 2019 is tegelijk met het inkoopbeleid ook het procuratiereglement aangepast. Hiermee heeft een verduidelijking plaats gevonden in bevoegdheden en verantwoordelijkheden die passend zijn bij de verschillende functies en dichterbij het primair proces.

5.7.1 Strategische, operationele en financiële risico's

De risicomatrix is opgenomen in de rapportagecyclus. Periodiek wordt de risicomatrix besproken in verschillende overleggen, getoetst en daar waar nodig aangepast. Uit de risicomatrix zijn de onderstaande strategische risico's opgehaald. Deze risico's zijn reeds langer van toepassing en in beeld.

Strategische risico's	Maatregelen
<i>Arbeidsmarkt en personeel</i>	
Krappe arbeidsmarkt heeft gevolgen voor kwaliteit en kwantiteit van de instroom van personeel.	Op basis van recruitmentplan goed werkgeverschap in beeld brengen; er wordt meer ingezet op werving via social media.
Enver werkt met gecertificeerde medewerkers waar dat is vereist en volgt hiermee de richtlijnen omtrent de in de jeugdzorg vereiste verantwoorde werktoedeling.	Herregistratie monitoren.
Medewerkers werken conform de gedragscode van Enver en hun beroepsgroep.	Informatie over de gedragscode bij indiensttreding en het inwerkprogramma.
Onvoldoende binding medewerkers met Enver.	Voldoende tijd en focus voor ondersteuning aan medewerkers: - Evaluaties span of control

	<ul style="list-style-type: none"> - Enverlabs en verbeterplannen uitgezet n.a.v. medewerkersonderzoek. - Aandacht voor leren & ontwikkelen
<i>Omzet</i>	
Wegvallen grote subsidies en/of contracten.	<ul style="list-style-type: none"> - Actief accountmanagement op alle niveaus in de organisatie. - Onderhouden relaties en nieuwe kansen zien. - Inzetten op innovatie en nieuwe ontwikkelingen vormgeven. - Gemiste aanbestedingen en subsidies analyseren en evalueren. - Tevredenheidmeting bij de opdrachtgevers uitzetten en analyseren. - Goede teaminzet op aanbestedingen met alle nodige kennis en competenties.
Druk op tarieven neemt toe.	Scherp blijven sturen op kosten-beheersing/bedrijfsvoering, anderzijds in gesprek blijven met opdrachtgevers over eerlijke tarieven.
Imagoschade na incidenten, fraude of bijvoorbeeld een datalek, waardoor vertrouwen wordt geschaad.	Monitoren meldingen incidenten, open bedrijfscultuur bevorderen waarin het veilig is om zaken te melden, voor adequate opvolging en analyse van klachten.
<i>Innovatie</i>	
De druk op tarieven en dus ook op kosten. Dit geeft fricties en de gelijktijdige wens om te innoveren en te investeren in slimme verbeteringen om de werkdruk bij de medewerkers te verlichten.	Waar mogelijk overhead terugbrengen en met gemeenten in gesprek blijven over het belang van innovatie en hier ruimte op organiseren met elkaar.

Operationele risico's

Vanuit risicomatrix zijn ook de operationele risico's benoemd. De belangrijkste zijn hierbij opgenomen in de onderstaande tabel.

Operationele risico's	Maatregelen
<i>Bedrijfsvoering</i>	
Te lange wachttijden leiden tot te late inzet hulp en derhalve risico's bij cliënt. We zijn verantwoordelijk voor veiligheid van cliënten na toewijzing.	<p>Screening van cliënten na verwijzing:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zijn er veiligheidsrisico's; - is er inzet van andere hulp gewenst/noodzakelijk. <p>Bij lange wachttijden regelmatig screening uitvoeren op cliënt en inzet alternatieven voor adequate hulpverlening.</p>
Declaratieverkeer en verantwoordingsplicht leiden tot verhoging van administratieve lasten. Dit leidt tot druk bij zorgverleners en daardoor minder werkplezier.	<ul style="list-style-type: none"> - Bespreekbaar maken samen met netwerkpartners, gemeente en accountant. - Toelichten in jaarverslag. - Organiseren interne schrapessies op

	<p>bestaande regels en protocollen binnen de organisatie en deelname extern.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vanuit de harmonisatie van de (werk)processen: vermindering interne administratieve lasten. De keuze voor één cliëntregistratiesysteem is gemaakt. In de voorbereiding en opstellen van de blauwdruk is automatiseren van administratieve handelingen een belangrijk onderwerp.
Enver heeft met de aanbestedingen de nodige verplichtingen meegekregen t.a.v. SROI. Het niet voldoen leidt bij een deel van de contracten tot een terugbetaalverplichting.	Plan van aanpak SROI volgen. Monitoring resultaten. Met gemeenten in gesprek over systeem (werkt niet goed) en redelijkheid en haalbaarheid op termijn.
<i>Personeel</i>	
Hoog verzuim lijdt niet alleen tot extra kosten, maar ook de kwaliteit en continuïteit van zorg komt in gevaar.	Terugkoppelen van verzuimcijfers per team en maandelijks bespreken van verzuim in het team. Aandacht voor werkplezier, vitaliteit en verzuim in teamoverleg en jaargesprekken.
Noodzaak van zorgvuldig omgaan met privacygevoelige gegevens.	<p>Informatiebeveiligingsplan opgesteld met aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Beveiliging van systemen en gegevens. Enerzijds technische zijn, maar ook bewustwording bij medewerkers omtrent zorgvuldige omgang met cliënt- of personeelsgegevens. – Alert op (beveiligde) mail, verzenden van databestanden, meenemen van dossiers, gebruik van wachtwoorden. – Geconstateerde datalekken melden, analyseren en zo nodig verbetermaatregelen voorstellen.
Onvoldoende gecertificeerd personeel kunnen aantrekken t.b.v. in de jeugdzorg vereiste verantwoorde werktoedeling.	Enver positioneert zich als aantrekkelijke werkgever, met duurzaam personeelsbeleid en goede (opleidings)-mogelijkheden.

Financiële risico's

Bij het opstellen van de begroting 2020 zijn de onderstaande financiële risico's onderkend.

Financiële risico's	Maatregelen
<i>Omzet</i>	
Volledigheid van facturatie is een aandachtspunt. Zowel qua rechtmatigheid als juiste informatie om goed te kunnen factureren.	Afspraken maken met gemeenten die nog niet in staat zijn om tijdig en volledige beschikkingen te kunnen afgeven (via berichtenverkeer).
Mogelijk missen van aanbestedingen en/of	Accountmanager KPMG Audit optimaliseren en

verlenging van contracten.	geautomatiseerd contractenregister implementeren.
<i>Kosten</i>	
Beheer van personeelskosten. Enver heeft te maken met hoog verzuim, arbeidsmarktkrapte en toenemende werkdruk.	Enver zet in op verzuimmanagement en recruitment en zal hier in 2020 verder mee gaan. Enver positioneert zich als aantrekkelijke werkgever, met duurzaam personeelsbeleid en goede (opleidings)-mogelijkheden.
Vastgoed en facilitaire sturing. Verder uitwerken van vastgoednotitie in verduurzamingsstrategie en meerjaren onderhoudsplan.	Nadat plannen verder zijn uitgewerkt, toetsen of de kosten van onderhoud en verduurzaming, binnen de begroting blijven (activa) en de plannen goed worden beoordeeld op haalbaarheid en betaalbaarheid.
Wijziging in VPB-wetgeving.	Door wijziging in VPB-wetgeving in december 2019 zijn jeugdzorg organisaties mogelijk VPB-plichtig met terugwerkende kracht vanaf 2015. Samen met Jeugdzorg Nederland optrekken in reactie op wijzigingen. Het standpunt van Enver is dat Enver niet VPB-plichtig is omdat het geen winstoogmerk heeft. Enver is in gesprek met de Belastingdienst over de uitvoering van de wetswijziging.
<i>Werkkapitaal</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Liquiditeit: behouden van een minimaal saldo om 3 maanden aan lopende kosten te kunnen voldoen. Te laat factureren of te laat betalen door gemeenten geven soms spanning in het beschikbaar hebben van voldoende liquiditeit voor betaling van de salarissen en lopende kosten. 	Treasury jaarplan 2020 is opgesteld met daarin verschillende maatregelen opgenomen.

DEEL 2: JAARREKENING

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Jaarrekening 2019

Stichting ENVER

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

INHOUDSOPGAVE		Pagina
5.1	Jaarrekening 2019	
5.1.1	Balans per 31 december 2019	50
5.1.2	Resultatenrekening over 2019	51
5.1.3	Kasstroomoverzicht over 2019	52
5.1.4	Algemene toelichting & grondslagen van waardering en resultaatbepaling	53
5.1.5	Toelichting op de balans per 31 december 2019	62
5.1.6	Overzicht langlopende schulden ultimo 2019	69
5.1.7	Toelichting op de resultatenrekening over 2019	70
5.1.8	Vaststelling en goedkeuring	79
5.2	Overige gegevens	
5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	80
5.2.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	81

5.1 JAARREKENING 2019

5.1 JAARREKENING

5.1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2019

(Na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-19 €	31-dec-18 €
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	19.060.590	18.697.002
Totaal vaste activa		19.060.590	18.697.002
Vlottende activa			
Vorderingen en overlopende activa	2	10.827.754	13.774.192
Vorderingen uit hoofde van verleende zorg	3	8.758.852	8.413.882
Liquide middelen	4	32.078.219	18.498.338
Totaal vlottende activa		51.664.825	40.686.413
Totaal activa		70.725.414	59.383.414
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	5	58.095	58.095
Algemene reserve		37.790.775	34.472.025
Bestemmingsfonds gemeenten		95.373	396.308
Totaal eigen vermogen		37.944.243	34.926.428
Vorzieningen	6	2.963.934	3.361.553
Langlopende schulden	7	1.452.330	1.661.010
Kortlopende schulden	8		
Schulden uit hoofde van verleende zorg		0	331.368
Kortlopende schulden en overlopende passiva		28.364.907	19.103.054
		28.364.907	19.434.422
Totaal passiva		70.725.414	59.383.413

5.1.2 Resultatenrekening over 2019

	Ref.	Realisatie 2019 €	Realisatie 2018 €
OPBRENGSTEN:			
Inkomsten Jeugdwet	11	112.119.076	110.987.245
Overige bedrijfsopbrengsten*	12	21.319.264	15.701.117
Som der bedrijfsopbrengsten		133.438.340	126.688.362
LASTEN:			
Personeelskosten	13	104.114.056	98.226.911
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	14	1.183.871	1.080.437
Overige bedrijfskosten	15	25.026.530	27.455.076
Som der bedrijfslasten		130.324.457	126.762.424
BEDRIJFSRESULTAAT **		3.113.882	-74.063
Financiële baten en lasten	16	96.068	-2.328.750
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		3.017.814	2.254.687
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		3.017.814	2.254.687
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2019 €	2018 €
Algemene reserve		3.318.749	2.327.959
Bestemmingsfonds Gemeenten		-300.935	-73.271
		3.017.814	2.254.687

* in de overige bedrijfsopbrengsten is een aanmalige verkoop van panden opgenomen ad. € 4.546.097

** zonder verkoop panden komt Enver uit op een negatief (bedrijfs)resultaat van € 1.432.215.

5.1.3 KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode

	Ref.	Realisatie 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			3.113.882		-276.156
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen	14	1.183.871		1.080.437	
- boekwinst verkoop pand		-4.546.097		-97.600	
- royement hypothecaire leningen		0		0	
- mutatie investeringssubsidies		0		0	
- mutaties voorzieningen	13	-397.619		-240.360	
			-3.759.844		742.477
Veranderingen in vlottende middelen:					
- vorderingen	2/3	2.601.468		-13.531.159	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan kredietinstellingen)	8	8.930.485		3.045.273	
			11.531.953		-10.485.886
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			10.885.992		-10.019.565
Ontvangen interest	16	785		2.001	
Betaalde interest	16	96.853		69.641	
Buitengewoon resultaat		0		0	
			-96.068		-67.640
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			10.789.924		-10.087.205
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investeringsmateriële vaste activa	1	-1.705.404		-991.914	
Desinvesteringmateriële vaste activa		4.704.043		242.784	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			2.998.639		-749.130
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen		0		0	
Aflossing langlopende schulden	7	-208.680		-118.680	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-208.680		-118.680
Mutatie geldmiddelen			13.579.883		-10.955.015
Toelichting op de geldmiddelen					
Stand 1 januari	4		18.498.338		29.453.352
Mutatie geldmiddelen			13.579.883		-10.955.015
Stand 31 december	4		32.078.220		18.498.338

Er is in 2019 een inhaalslag gemaakt in het factureren van de Jeugdwet 2018, dit moet nog verrekend worden met de eerdere bevoorschotting. Ook zijn er afspraken gemaakt over voorfinanciering (ad € 9,0 mln.) van gerealiseerde zorg 2019. Hierdoor is de mutatie in kortlopende schulden hoger dan vorig jaar. De facturatie van de Jeugdwet verloopt nu in zijn geheel via Vecozo, hierdoor is er ook permanent sprake van vorderingen (op gemeenten). In 2019 heeft Enver enkele panden verkocht waardoor liquide middelen zijn toegenomen.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 ALGEMEEN

Gegevens rechtspersoon

Stichting Enver is statutair gevestigd te Rotterdam en heeft haar feitelijke (hoofd)vestiging op Lichtenauerlaan 222 te Rotterdam. Per 1 januari 2018 is Enver ontstaan als gevolg van de fusie tussen Flexusjeugdplein, Stek Jeugdhulp en TriviumLindenhof. Enver heeft alle rechten en plichten van de drie fusiepartners overgenomen. Stichting Enver is geregistreerd onder KvK-nummer 68437056.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2019.

Activiteiten

Stichting Enver heeft zich in 2019 bezig gehouden met het verlenen van jeugdzorg, maatschappelijke opvang, zorg onder de zorgverzekeringswet en schoolmaatschappelijk werk.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling Jeugdwet en daarmee de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving Hoofdstuk 655 Zorginstellingen. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijkende cijfers

De in deze jaarrekening opgenomen vergelijkende cijfers 2018, komen uit de jaarrekening 2018 Enver.

Stelselwijziging

Met ingang van het boekjaar 2019 is de mogelijkheid om kosten van groot onderhoud via de resultatenrekening te verwerken komen te vervallen. In overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving worden kosten van groot onderhoud van materiele vaste activa (die telkens na langere gebruiksperiode plaatsvinden) geactiveerd en afgeschreven (componentenbenadering). Deze verwerking is prospectief vanaf 1 januari 2019 toegepast. De stelselwijziging heeft niet geleid tot aanpassing van het resultaat over 2019 en het eigen vermogen ultimo 2019 omdat er in 2019 geen grootonderhoud heeft plaatsgevonden dat is geactiveerd.

Verbonden rechtspersonen

De transacties met verbonden partijen hebben onder normale marktvoorwaarden plaatsgevonden.

De stichting Vrienden van Enver, gevestigd te Rotterdam is aangemerkt als verbonden partij. Deze stichting vraagt fondsen aan ter directe ondersteuning van individuele cliënten van Enver. Er zijn geen transacties tussen de Stichting Vrienden van Enver en Enver anders dan voorfinanciering door Enver. Eén van de twee bestuursleden is lid uit hoofde van haar functie als lid van de raad van bestuur bij Enver. De andere twee leden komen van buiten de organisatie. Conform artikel 7 lid 6 van de WTZi is deze steunstichting niet meegeconsolideerd.

In 2019 was sprake van een samenwerkingsverband met Stichting CJG Capelle, te Capelle aan den IJssel. Deze samenwerking is vormgegeven in een overeenkomst verdeling voor kosten gemene rekening. Er is geen sprake van consolidatie gezien het samenwerking betreft en deze stichtingen zelfstandig met een eigen bestuur opereren.

Naast de hiervoor genoemde rechtspersonen, is de coöperatie Sociaal Teams 0-100+ Midden Holland U.A., te Gouda aan te merken als verbonden partij, welke zelfstandig functioneert met een eigen bestuur en die niet in de consolidatie is betrokken. Deze coöperatie geeft invulling aan de sociaal teams 0-100+ in Midden Holland door o.a. advies, ondersteuning, kortdurende begeleiding en behandeling.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van Stichting Enver.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen. Dit betreft voornamelijk de post voorzieningen. Zie hiervoor de uiteenzetting onder de voorzieningen en de toelichting op de waardering van de vorderingen.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten. Rentelasten gedurende de bouw worden niet geactiveerd.

Afschrijvingen

De volgende afschrijvingspercentages (in procenten van de aanschafwaarde minus eventuele restwaarde) worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen: 2% - 2,5% (indien van toepassing).
- Verbouwingen: 10%
- Inventaris: 20%
- Automatisering: 33,3%
- Vervoermiddelen: 20%

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Over terreinen wordt niet afgeschreven. Op (voormalige) woonpanden wordt niet afgeschreven, tenzij een verbouwing onderdeel heeft uitgemaakt van de aanschafwaarde.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Kosten van periodiek groot onderhoud worden volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden kosten van groot onderhoud geactiveerd en afgeschreven in overeenstemming met de waarderingssystematiek van de betreffende component van de materiele vaste activa (componentenbenadering).

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren. Enver ziet de organisatie als één kasstroom genererende eenheid. In 2019 waren er geen indicaties ten aanzien van mogelijke bijzondere waardeverminderingen.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten en afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige te betalen posten. De instelling maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname (tegen reële waarde) worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Overige vorderingen

Overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderv verliezen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kasgelden, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Eigen vermogen

Binnen het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen kapitaal, algemene reserves, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

Kapitaal

Onder kapitaal is opgenomen het bij oprichting van de stichting ingebracht kapitaal.

Algemene reserve

Onder Algemene reserve is opgenomen dat deel van het eigen vermogen, waarover de bevoegde organen binnen de statutaire doelstellingen van de stichting vrij kunnen beschikken.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de bevoegde organen van de stichting een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn reserves waaraan door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan. Deze fondsen betreffen egalisatiefondsen van gemeente Schiedam, gemeente Spijkenisse, gemeente Dordrecht, gemeente Rotterdam en gemeente Krimpen a/d IJssel die conform subsidievoorwaarden van deze inkoopcombinatie/gemeenten worden aangehouden.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven, die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij het effect van de tijdswaarde van te verwaarlozen betekenis is. Als algemene disconteringsvoet voor de contant making is een rente van 0,39% gehanteerd op grond van het rendement per 31-12-2019 op Nederlandse Staatsobligaties voor 10 jaar.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening uitgestelde beloning garantie-uren

Een groep medewerkers heeft nog oude cao rechten op verlofuren. Het betreft de groep medewerkers die voor 2006 in dienst was en voor 1961 is geboren. De regeling kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. Deze voorziening betreft de contante waarde van alle verlofuren tot aan de pensioendatum, rekening houdend met een blijfkans. De pensioenleeftijd is aangepast naar 68 jaar.

Voorziening uitgestelde beloningen Jubilea

De voorziening uitgestelde beloningen betreft een voorziening uit hoofde van een cao verplichting voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De pensioenleeftijd is aangepast naar 68 jaar.

Voorziening langdurige zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de contante waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voorzover deze na 31 december 2019 vallen, gebaseerd op 100 % gedurende het eerste jaar en 70 % gedurende het tweede jaar.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden. Zie ook de toelichting op de reële waarde onder "financiële instrumenten en risicobeheersing", hierboven.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Overheidssubsidies (anders dan als vergoeding voor zorgverlening)

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Inkomsten Jeugdwet

Onder Jeugdzorg worden de baten verantwoord uit hoofde van geleverde prestaties op het gebied van verleende jeugdzorg. Als realisatiemoment geldt het moment waarop de betreffende prestaties geleverd zijn en op grond van de geldende voorschriften of richtlijnen gedeclareerd kunnen worden bij de gemeenten.

Uitgangspunten Sociaal Domein

Bij het bepalen van de Wmo-omzet en of Jeugdwet-omzet heeft de stichting de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals hiervoor opgenomen. Met ingang van 2015 is als gevolg van de transitie een deel van de toenmalige AWBZ en ZVW zorg overgeheveld van de zorgkantoren respectievelijk de zorgverzekeraars naar de gemeenten ('decentralisatie'). Als gevolg van deze decentralisatie is er vanaf 2015 sprake van een bepaalde mate van omzetonzekerheden. Overeenkomstig de landelijke en gemeentelijke uitingen van de overheid heeft hierbij continuïteit van zorgverlening voorop gestaan. Dit heeft gevolgen die leiden tot inherente onzekerheden en schattingsrisico's die per jaar afnemen. Deze risico's worden voornamelijk veroorzaakt als gevolg van door de gemeenten af te geven beschikkingen met terugwerkende kracht in deze omzet van instellingen, die naar beste weten zijn geschat door de raad van bestuur van stichting en verwerkt in de jaarrekening, maar die tot nagekomen effecten kunnen leiden in volgend jaar. Hieraan liggen naast de terugwerkende kracht beschikkingen een aantal zaken ten grondslag, waaronder het feit dat per gemeente andere producten zijn afgesproken, separate voorwaarden gelden, woonplaatsbeginsel, feitelijke zorglevering en verschillen in gebruik digitaal berichtenverkeer. Daarnaast is er gestreefd naar een finale afrekening resp. landelijke verantwoording van de zorg aan alle gemeenten waar de stichting een contractingsrelatie mee heeft op basis van het landelijke ISD-protocol. Bij Stichting Enver hebben alle gemeenten ingestemd met de hantering van het protocol. In 2019 zijn er nagekomen baten uit 2018 die vooral samenhangen met in 2019 afgesproken hogere contractplafonds. Ook in 2019 is er op de 2019 contracten overproductie gerealiseerd. Enver is met de financiers in gesprek over het ophogen van de contractplafonds 2019.

Kosten uitbesteed werk / onderaannemers

Hieronder zijn begrepen de ten behoeve van de bedrijfsopbrengsten gemaakte kosten, voor zover deze kosten door derden in rekening zijn of naar verwachting nog worden gebracht.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten kunnen worden verdeeld in opbrengsten voor maatschappelijke opvang en opbrengsten voor het leveren van overige diensten.

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot het eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Personeelskosten

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen en salarissen en andere personeelslasten worden verantwoord in de periode waarin personeel op grond van de arbeidsvoorwaarden het recht op beloning verkrijgt. Sociale lasten worden toegerekend aan dezelfde periode als de lonen en salarissen waaraan deze sociale lasten direct kunnen worden toegerekend.

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, dan worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievoorziening. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloning na afloop van het dienstverband, dan vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd o.b.v. de beste schatting van de bedragen, die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Pensioenen

De Stichting heeft één pensioenregeling. De Stichting heeft voor al haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. De hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de Stichting. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De Stichting betaalt hiervoor premies waarvan ongeveer de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In januari 2020 bedroeg de dekkingsgraad 95,7%. Conform de cao is het minimum vereiste niveau van de dekkingsgraad 100%. Volgens de spelregels is het pensioenfonds pas financieel gezond bij een dekkingsgraad van 125%. Het pensioenfonds voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Stichting Enver heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Enver heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele lease

Als de instelling optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

5.1.4.4 Grondslagen van segmentering

Nu de financiering vooral via gemeentes verloopt, is geen segmentering meer toegepast. De organisatie wordt aangestuurd als één geheel, waardoor geen segmenten worden onderkend.

5.1.4.5 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

5.1.4 ALGEMENE TOELICHTING & GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.6 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

5.1.4.7 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

5.1.4.8 Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren en nog te factureren bedragen betreffen voornamelijk vorderingen op gemeenten. Het kredietrisico op deze vorderingen achten wij laag.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

5.1.4.9 VPB-plicht

In december 2019 is er een beleidsbesluit inzake de VPB-plicht bekend gemaakt door het ministerie van financiën. In dit beleidsbesluit is een verheldering opgenomen van zorgvrijstellingen in relatie tot jeugdzorginstellingen. Er zijn voor Enver verschillende scenario's mogelijk inzake de VPB-plicht. C59 Enver heeft een analyse gemaakt van de eventuele vennootschapsbelastingplicht en is in gesprek met onder andere de belastingdienst (welke nog geen standpunt heeft uitgesproken over de vpb-plicht bij Enver) over het feit dat Enver als stichting geen winstoogmerk heeft en/of de activiteiten zich kwalificeren als zorg en tot slot over een mogelijke ingangsdatum van de VPB-plicht, en heeft daarom geen rekening gehouden met een eventuele belastingplicht in de jaarrekening, overeenkomstig het voorgenomen advies van Jeugdzorg Nederland.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Gebouwen en terreinen	16.921.388	16.240.372
Erfpacht	515.588	555.686
Verbouwingen	890.618	1.145.147
Installaties en inrichtingen	15.573	38.818
Inventaris	184.186	235.869
Software	433.762	383.821
Vervoermiddelen	99.474	97.288
Totaal materiële vaste activa	<u>19.060.590</u>	<u>18.697.002</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>Gebouwen en terreinen</u>	<u>Erfpacht</u>	<u>Verbouwingen</u>	<u>Installaties en inrichtingen</u>
	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2019	16.240.372	555.686	1.145.147	38.818
Bij: investeringen	1.364.345	0	0	0
Af: afschrijvingen	-546.435	-40.098	-218.978	-23.245
Af: bijzondere waardeverminderingen				
Af: desinvesteringen	-136.894	0	-35.551	0
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>16.921.388</u>	<u>515.588</u>	<u>890.618</u>	<u>15.573</u>
Aanschafwaarde	27.801.982	984.871	6.527.093	402.546
Cumulatieve afschrijvingen	-10.880.594	-469.283	-5.636.474	-386.973
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>16.921.388</u>	<u>515.588</u>	<u>890.618</u>	<u>15.573</u>
	<u>Inventaris</u>	<u>Software</u>	<u>Vervoers-middelen</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2019	235.869	383.821	97.288	18.697.002
Bij: investeringen	0	323.750	17.309	1.705.404
Af: afschrijvingen	-51.683	-273.809	-15.123	-1.169.371
Af: bijzondere waardeverminderingen				0
Af: reclassificering				0
Af: desinvesteringen	0	0	0	-172.445
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>184.186</u>	<u>433.762</u>	<u>99.474</u>	<u>19.060.590</u>
Aanschafwaarde	1.324.695	1.446.337	398.081	38.885.605
Cumulatieve afschrijvingen	-1.140.509	-1.056.074	-298.607	-19.868.514
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>184.186</u>	<u>433.762</u>	<u>99.474</u>	<u>19.060.590</u>

Toelichting:

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen volgens de laatste beschikkingen is significant hoger dan de boekwaarde per 31-12-2019.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

2. Vorderingen en overlopende activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
<i>Debiteuren</i>		
Debiteuren	7.408.295	13.832.137
Voorziening dubieuze debiteuren	-169.013	-1.006.785
	<u>7.239.282</u>	<u>12.825.352</u>
<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen posten	2.325.878	701.540
Vooruitbetaalde kosten	1.275.658	180.355
Fietsplan	29.828	23.348
Waarborgsommen	18.858	18.808
Voorschot primair proces	-62.904	12.748
Voorschotten personeel	1.154	9.113
Terug te vorderen overschrijding WNT	0	2.929
	<u>3.588.472</u>	<u>948.841</u>
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u><u>10.827.754</u></u>	<u><u>13.774.192</u></u>

Toelichting:

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Het saldo debiteuren ultimo 2019 is lager, doordat de facturatie beter loopt. Mede hierdoor voorziening dubieuze debiteuren voor posten van voorgaand boekjaar aanzienlijk verlaagd en voor een gedeelte vrijgevallen.

Enver kent geen rekening courant verhoudingen meer. De posten die openstaan zijn ondergebracht bij de post debiteuren.

Het saldo nog te ontvangen posten is gestegen ten opzichte van vorig jaar door hogere eindafrekening inzake wijkteams.

In de post vooruitbetaalde posten is een bedrag voor pensioenverplichtingen opgenomen.

3. Vorderingen uit hoofde van verleende zorg

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Nog te factureren GRJR (Gemeenschappelijke Regeling JH Rijnmond)	7.179.928	6.436.757
Service organisatie ZHZ	2.370.114	2.284.759
Overige vorderingen	1.601.693	534.510
Nog te factureren JW Overig	463.826	816.280
Gemeente Nissewaard	263.849	890.026
Gemeente Maassluis	-1.992	648.340
Gemeente Albrandswaard	50.617	462.110
Gemeente Barendrecht	78.265	205.558
Gemeente Ridderkerk	121.076	120.919
Gemeente Rotterdam	-6.678	151.963
WMO	190.759	0
Reservering voor discussie over productie	-2.499.993	-2.981.983
Reservering overige vorderingen uit hoofde van verleende zorg	-1.052.612	-1.155.358
	<u>8.758.852</u>	<u>8.413.882</u>
Totaal te verrekenen subsidies	<u><u>8.758.852</u></u>	<u><u>8.413.882</u></u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Toelichting:
De vorderingen uit hoofde van verleende zorg zijn gesaldeerd met ontvangen voorschotten en te veel ontvangen middelen over voorgaande jaren. Waar nodig zijn er reverseringen opgenomen inzake afspraken over overproductie.
De post nog te factureren JW betreft gemeenten anders dan GRJR en Service organisatie ZHZ.

4. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Bankrekeningen en kassen	32.071.663	18.495.097
Kruisposten	6.556	3.241
Totaal liquide middelen	<u>32.078.219</u>	<u>18.498.338</u>

Toelichting:
De liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

PASSIVA

5. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Kapitaal	58.095	58.095
Algemene reserve	37.790.775	34.472.026
Bestemmingsfonds gemeenten	95.373	396.308
Totaal eigen vermogen	<u>37.944.243</u>	<u>34.926.428</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2019</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-19</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	58.095	0	0	58.095
Algemene reserve	34.472.026	3.318.749	0	37.790.775
Bestemmingsfonds Gemeenten	396.308	-300.935	0	95.373
Totaal eigen vermogen	<u>34.926.428</u>	<u>3.017.814</u>	<u>0</u>	<u>37.944.243</u>

Bestemmingsfonds Gemeenten

De specificatie en het verloop zijn als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2019</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-19</u>
	€	€	€	€
Risico reserve Spijkenisse	219.299	-123.926		95.373
Risico reserve Dordrecht	80.014	-80.014		0
Risico reserve Rotterdam	18.748	-18.748		0
Risico reserve Schiedam	55.252	-55.252		0
Risico reserve Krimpen a/d IJssel	22.995	-22.995		0
Totaal Bestemmingsfonds Gemeenten	<u>396.308</u>	<u>-300.935</u>	<u>0</u>	<u>95.373</u>

Toelichting:
Het resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve. Er is geen statutaire regeling aangaande resultaatbestemming. Enver volgt hetgeen is voorgeschreven in subsidieverordeningen en beschikkingen. De mutatie op de bestemmingsfondsen gemeenten is bepaald door de kosten naar rato van de omzet toe te rekenen.

Verloop eigen vermogen 2018:

	<u>Saldo per 1-jan-2018</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-18</u>
Kapitaal	58.095	0	0	58.095
Algemene reserve	32.346.160	2.125.865	0	34.472.025
Bestemmingsfondsen	469.579	-73.271	0	396.308
Totaal eigen vermogen	<u>32.873.834</u>	<u>2.052.594</u>	<u>0</u>	<u>34.926.428</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

PASSIVA

6. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2019	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-12-2019
	€	€	€	€	€
Voorziening voor:					
Voorziening - Garantieuren	1.456.069	119.958	372.148	161.989	1.041.890
Voorziening - Jubilea	1.266.536	541.517	225.686	14.286	1.568.081
Voorziening - Langdurig zieken	638.948	352.820	217.497	420.307	353.963
Totaal voorzieningen	3.361.553	1.014.295	815.331	596.582	2.963.934

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-19
	€
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.137.811
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	2.264.511
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	973.324

Toelichting per categorie voorziening:

Op grond van de cao afspraken m.b.t. het vervallen van de oude 55+ regeling, is in voorgaande jaren een voorziening getroffen die vrijvalt in gelijke delen per jaar of geheel vrijvalt voor uit dienst getreden personeel. Het betreft hier het opgebouwde recht op extra vrije dagen door 55-plussers in het kader van oude cao afspraken. De 55+ regeling is vervallen, maar de werknemers die het betreft behouden hun recht conform de garantieregeling. De rechten bestaan tot aan pensioendatum. Jaarlijks wordt de omvang van de bestaande rechten opnieuw berekend.

De voorziening voor jubilea is gevormd voor verplichtingen uit hoofde van CAO verplichtingen voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening voor langdurig zieken is gevormd voor personeelsleden die op balansdatum blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten.

De vrijval in 2019 van de voorzieningen uit 2018 hangen vooral samen met de medewerkers die uit dienst zijn gegaan (garantieuren en jubilea). En voor langdurig zieken met medewerkers die in 2019 beter zijn gemeld of uit dienst zijn gegaan (meer dan waar rekening mee was gehouden).

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

PASSIVA

7. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	1.452.330	1.661.010
Overige langlopende schulden	0	0
Totaal langlopende schulden	<u>1.452.330</u>	<u>1.661.010</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
Stand per 1 januari	1.661.010	4.294.760
Af: royement waarborghypotheken		-2.396.390
Af: aflossing Rabo leningen	-208.680	-118.680
Af: aflossing Ministerie VWS	0	0
Stand per 31 december	<u>1.452.330</u>	<u>1.779.690</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	118.680	118.680
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>1.333.650</u>	<u>1.661.010</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	118.680	118.680
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	1.333.650	1.661.010
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	977.610	1.186.290

De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Voor een gedetailleerd schema van de langlopende schulden: zie paragraaf 5.1.6.

Toelichting:

De reële waarde van de langlopende schulden wijkt niet significant af van de boekwaarde.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

PASSIVA

8. Kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
	€	€
<i>Schulden uit hoofde van verleende zorg</i>		
Overig	0	331.368
Schulden uit hoofde van subsidies	0	331.368
<i>Nog te betalen personeelskosten:</i>		
Vakantiedagen	3.910.953	3.393.350
Vakantiegeld	3.356.431	3.227.950
Schulden terzake pensioenen	97.757	130.185
Voorziening afvloeiing (ombouw)	32.035	110.078
Onregelmatigheidstoeslag	115.189	103.926
Meeruren	47.154	53.276
Oproepkrachten	33.146	41.119
Nog te betalen salarissen	38.781	15.287
Overige nog te betalen personeelskosten	-43.285	0
Subtotaal	<u>7.588.159</u>	<u>7.075.171</u>
<i>Nog te betalen belastingen:</i>		
Af te dragen loonbelasting	5.533.363	4.808.481
Af te dragen omzetbelasting	19.406	69.882
Subtotaal	<u>5.552.770</u>	<u>4.878.363</u>
<i>Overige kortlopende verplichtingen:</i>		
Nog te betalen kosten	1.180.644	2.589.317
Voorschot Service Organisatie ZHZ tbv financiering werkkapitaal	2.470.824	2.470.824
Voorschot GRJR tbv financiering werkkapitaal	9.000.000	0
Crediteuren	2.453.830	1.970.699
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	118.680	118.680
Subtotaal	<u>15.223.978</u>	<u>7.149.521</u>
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>28.364.907</u>	<u>19.103.054</u>

Toelichting:

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar. Het voorschot SO ZHZ is binnen één jaar opeisbaar. De afname in de nog te betalen kosten komt door een daling van de verplichtingen aan onderaannemers.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

PASSIVA

9. Financiële instrumenten en risicobeheersing

Voor de toelichting verwijzen wij naar de algemene toelichting en grondslagen van waardering en resultaatbepaling.

10. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verplichtingen	< 1 jaar €	> 1 en < 5 jaar €	> 5 jaar €	Totaal €
Telefonie (vast en mobiel)	328.386	191.559	0	519.945
Software (waaronder Regas)	357.209	1.004.378		1.361.587
Huurcontracten	555.645	1.612.504	715.549	2.883.698
Multifunctionals (printers)	65.494	165.288	0	230.782
Salarisverwerking	252.000	0	0	252.000
Totaal	1.558.734	2.973.729	715.549	5.248.012

De bovenstaande bedragen betreffen de belangrijkste contractuele verplichtingen. Enkel panden met een huur van groter dan € 50.000 en een minimale resterende huurperiode van één jaar zijn opgenomen onder de huurcontracten. Een aantal panden wordt gehuurd voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van een maand.

Investeringsverplichtingen

In 2019 zijn er IT gerelateerde investeringsverplichtingen aangegaan met een waarde van ongeveer €150.000. Er zijn in 2019 geen andere significante contracten getekend inzake toekomstige investeringen.

Claims en rechtsgeschillen

Er zijn geen significante claims en geschillen.

VPB-plicht

In de grondslagen is een tekst opgenomen inzake de VPB-plicht.

Bankgaranties

De volgende bankgaranties zijn afgegeven:

- Fortress Vastgoed XXV BV. - ad. € 18.991
- Accres Real Estate BV. - ad. € 112.983

5.1.6 Overzicht langlopende schulden ultimo 2019

Leninggever	Hoofdsom	Werkelijke-rente	Restschuld 31 dec 2018	Aflossing in 2019	Royementen	Restschuld 31 dec 2019	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2019	Aflossingswijze	Aflossing 2020	Gestelde zekerheden
	€	%	€	€	€	€	€			€	
Rabobank 959.978	716.000	2,25%	527.190	28.680		498.510	355.110	18	Lineair	28.680	1)
Rabobank 901.124	1.800.000	3,30%	1.252.500	180.000		1.072.500	622.500	13	Lineair	90.000	2)
Schulden aan kredietinstellingen	2.516.000		1.779.690	208.680		1.571.010	977.610			118.680	

Gestelde zekerheden

1) Als zekerheden zijn gesteld: Kleiweg 187, Jupiterlaan 93, Kamerlingh Onnesstraat 100, Bankastraat 51/Besarstraat 2-4-6, Strienemonde 19, Haven 7.

2) Als zekerheden zijn gesteld: Bakema-erf 215, Maaskanterf 56, Noordendijk 380/382.

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

OPBRENGSTEN

11. Inkomsten Jeugdwet

<i>De specificatie is als volgt:</i>	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Regionale inkomsten	73.526.496	72.841.466
Gemeentelijke inkomsten	38.592.580	38.145.779
Totaal	112.119.076	110.987.245

Toelichting:

De omzet vanuit de Jeugdwet is in 2019 nagenoeg gelijk gebleven aan 2018. In 2019 is een bedrag van € 2,6 miljoen aan omzet 2018 (in verschillende regio's) als nog gehonoreerd. Ook over 2019 is er sprake van overproductie die mogelijk in 2020 aanvullend wordt toegekend.

Enver is met de GRJR in gesprek over aanvullende bekostiging van de overproductie op de percelen B en C. De overproductie op perceel E hangt mede samen met de duur waarbij nu niet kan worden afgeschaald waardoor Enver deze productie vooralsnog niet inbrengt in de gesprekken met de GRJR.

Nadere specificatie 11. Inkomsten Jeugdwet

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Regionale inkomsten		
Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR)	51.110.317	51.065.529
Service organisatie Jeugd Zuid Holland Zuid	13.413.119	14.381.739
Regio Midden-Holland	8.398.527	8.679.764
Lekstroom	587.763	87.501
Regio H10/Jeugdformaat	226.464	250.221
Holland Rijnland	123.398	108.369
Utrecht-West	103.823	27.728
Overig < € 100.000	555.388	1.116.045
Totaal JeugdWet verantwoording	74.518.799	75.716.895
Bij: productie GRJR *)	210.000	106.554
Af: discussie over productie perceel B & C	-2.499.993	-2.981.983
Af: over productie perceel E	-1.348.716	0
Bij: productie voorgaande jaren	2.646.407	0
Totaal regionale inkomsten	73.526.496	72.841.466

*) Niet opgenomen in JW verantwoording vanwege afrekenen in Vecozo in weken.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

OPBRENGSTEN	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Gemeentelijke inkomsten		
Per gemeente:		
Rotterdam	21.185.216	20.848.015
Nissewaard	2.503.082	2.548.811
Schiedam	2.710.493	2.466.901
Gouda (incl. JOS)	2.864.259	2.702.191
Zuidplas	798.130	720.990
Bodegraven-Reeuwijk	404.421	367.111
Goeree Overflakkee	1.335.758	1.447.000
Vlaardingen	1.149.571	1.190.881
Ridderkerk	1.354.163	1.085.907
Krimpen a/d IJssel	830.453	878.376
Barendrecht	1.028.218	894.529
Maassluis	192.432	648.340
Lansingerland	535.129	580.729
Hellevoetsluis	547.318	569.994
Albrandswaard	567.486	462.110
Dordrecht	0	215.200
Brielle	237.048	193.454
Westvoorne	208.368	183.411
Hoeksche Waard (v/h Cromstrijen)	141.035	139.762
Diversen	0	2.068
Totaal gemeentelijke inkomsten	38.592.580	38.145.779

Toelichting:

De gemeentelijke inkomsten bestaan voornamelijk uit vergoedingen voor wijkteams o.b.v. Fte's. Hier wordt daarom ook verwezen naar het overzicht "FTE's per wijkteam" in bijlage B.

12. Overige bedrijfsopbrengsten	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
WMO inkomsten		
Nissewaard	1.203.410	1.175.989
Rotterdam	2.362.206	2.292.910
Schiedam	200.000	109.000
Capelle a/d IJssel	170.226	57.892
Overige	120.250	13.738
Discussie over productie	-240.000	-235.198
	3.816.092	3.414.331

Toelichting:

De omzet uit WMO is op totaalniveau gelijk gebleven. Wel zijn er verschillen per gemeente te zien.

ZVW inkomsten

De Groene Burcht	1.342.904	723.787
	1.342.904	723.787

Toelichting:

De omzet uit WLZ is gestegen ten opzichte van vorig jaar, doordat een nieuwe afdeling voor tijdelijk verblijf (logeerfunctie) is geopend.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

OPBRENGSTEN

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Scholen		
Albeda College	3.913.166	1.324.590
Zadkine	260.738	367.987
Overig SMW (School maatschappelijk werk)	1.671.025	3.193.050
	<u>5.844.928</u>	<u>4.885.627</u>
	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Overig		
NIDOS	1.846.203	1.744.165
Overige subsidies en opbrengsten	2.112.959	3.016.873
Verkoop panden	4.546.097	97.357
Sociale Wijkteams Dordrecht (via MEE)	1.421.248	1.458.106
Vergoeding voor uitgeleend personeel	297.021	182.251
Projecten	91.811	101.241
Overige Rijkssubsidies	0	77.380
	<u>10.315.339</u>	<u>6.677.372</u>
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	<u>21.319.264</u>	<u>15.701.117</u>

Toelichting:

De overige subsidies en opbrengsten zijn afgenomen doordat er in 2018 enkele posten zijn vrijgevallen (en niet in 2019) welke bij overige opbrengsten zijn geboekt.
 Er zijn meer inkomsten gerealiseerd bij de scholen door uitbreiding van verschillende contracten (grootste bij Albeda College).
 De stijging van de overige opbrengsten heeft voornamelijk te maken met de verkoop van panden om structurele kosten te kunnen dekken.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

LASTEN

13. Personeelskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	Realisatie	Realisatie
	2019	2018
	€	€
Lonen en salarissen	78.162.694	73.222.236
Sociale lasten	13.904.604	12.572.643
Pensioenpremies	7.073.707	6.736.874
Ontvangen ziekengelden	-1.409.619	-1.104.753
Totaal	97.731.387	91.427.000
Personeel niet in loondienst	3.439.488	3.701.450
Reiskosten WW en dienstreizen	1.212.469	1.408.808
Opleidingskosten	995.314	867.595
Arbodienst	168.661	190.778
Overige personeelskosten	524.793	871.639
Dotaties / onttrekkingen en vrijval voorzieningen / reserveringen	41.942	-240.360
Totaal personeelskosten	104.114.056	98.226.910
Gemiddeld aantal personeelsleden o.b.v. FTE's	1.518	1.452
Aantal personeelsleden werkzaam buiten Nederland	0	0

Toelichting

De toegenomen salariskosten liggen in lijn (niet gelijkmatig) met de toename van de omzet en de toename in het aantal FTE's de cao-verhoging begin 2019 en de incidentele uitkering in december (conform nieuwe cao). Dotatie betreft een reservering voor verlofuren.

14. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	Realisatie	Realisatie
	2019	2018
	€	€
Materiële vaste activa	1.183.871	1.080.437
Totaal afschrijvingen	1.183.871	1.080.437

Toelichting

De afschrijvingskosten zijn hoger dan in 2018 door een aantal investeringen in huisvesting en ICT middelen.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

LASTEN

15. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Huisvestingskosten:		
Onderhoudskosten	1.686.636	1.522.671
Kosten huur en beheer	1.338.742	1.073.645
Overige huisvestingskosten	1.395.846	1.493.598
Subtotaal huisvestingskosten	<u>4.421.223</u>	<u>4.089.914</u>
Apparaatkosten:		
Kosten van administratieve en registratieve systemen	750.117	969.035
Computerbenodigdheden	840.302	1.218.898
Communicatiekosten	668.701	916.270
Kantoorkosten	424.654	535.378
Zakelijke lasten	469.976	590.496
Kosten algemeen beheer	1.021.795	1.431.006
Incidentele posten incl. mutatie debiteurenvoorziening	-270.966	2.133.931
Overige algemene kosten	19.325	265.987
Af: bijdragen Care en Able	0	-1.085.485
Subtotaal apparaatkosten	<u>3.923.905</u>	<u>6.975.516</u>
Verzorgingskosten:		
Verzorgingskosten	13.487.758	13.247.216
Subtotaal verzorgingskosten	<u>13.487.758</u>	<u>13.247.216</u>
Kosten onderaannemers:		
Zorgkosten derden	3.193.645	3.142.431
Subtotaal kosten onderaannemers	<u>3.193.645</u>	<u>3.142.431</u>
Totaal overige bedrijfskosten	<u><u>25.026.530</u></u>	<u><u>27.455.076</u></u>

Toelichting

Apparaatskosten:

- de kosten algemeen beheer 2019 lager dan in 2018 door kosten gerelateerd aan de fusie, waaronder ook additionele kosten voor salarisverwerking en accountantskosten.
- de vrijval van voorzieningen 2019 ad € 0,3 miljoen, betreft het voorzien van risico's op debiteuren en vorderingen welke is afgenomen per jaar einde.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

LASTEN

16. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
Vrijval leningen door royementen	0	-2.396.390
Rentebaten	-785	-2.001
Rentelasten	96.853	69.641
Totaal financiële baten en lasten	96.068	-2.328.750

Toelichting:

De waarborghypotheek van de Gemeente Rotterdam zijn op 26 oktober 2018 geroyeerd. De bate uit hoofde van royement is opgenomen onder de financiële baten in de resultatenrekening. In 2019 zijn er geen bijzonderheden.

17. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen Stichting Enver, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders die in het kader van de WNT verantwoord worden, is opgenomen vanaf pagina 74.

18. Wet Normering Topinkomens (WNT)

Voor de WNT wordt verwezen naar de volgende pagina. Er zijn geen overige personeelsleden die classificeren voor de WNT.

19. Honoraria accountant

	2019	2018
	€	€
Controle vd jaarrekening incl Jeugdwet, WMO en subsidies	276.011	327.526
Overige controlewerkzaamheden	0	0
Fiscale advisering	0	0
Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria accountant	276.011	327.526

Toelichting:

Vanwege de fusie in 2018 en de overloop van kosten over de jaargrens heen zijn de totale kosten van honoraria per accountantsorganisatie voor 2018 en 2019 niet vergelijkbaar. De accountant van stichting Enver voor boekjaar 2018 en 2019 is KPMG Accountants.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Enver. Het voor Stichting Enver toepasselijke bezoldigingsmaximum voor 2019 bedraagt € 179.000 (Klasse-indeling vastgesteld op IV, totaalscore 10 punten) conform Regeling Bezoldigingsmaxima Topfunctionarissen Zorg- en Jeugdhulp.

Tot en met 2018 was de WNT klasse-indeling vastgesteld op III. In verband met een nieuwe structurele gledstroom is dit bijgesteld.

Het bestuur wordt gevormd door mevrouw Roelofs en mevrouw Sprokkereef-Pons

1. Bezoldiging topfunctionarissen**1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling**

bedragen x € 1	T.A.M. Roelofs	A.S. Sprokkereef - Pons
Functiegegevens	Lid RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.511	122.076
Beloningen betaalbaar op termijn	12.212	12.189
<i>Subtotaal</i>	170.723	134.265
Individueel WNT-maximum	179.000	179.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en terugontvangen in 2019	0	0
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband 2018 (in fte)	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	138.751	36.827
Beloningen betaalbaar op termijn	12.249	4.042
Totaal bezoldiging 2018	151.000	40.869
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	151.000	50.471

Over 2019 betrof het salaris van mevrouw Sprokkereef-Pons € 130.000. De presentatie in de opstelling is hoger vanwege de fiscale bijtelling van de auto van mevrouw Sprokkereef-Pons. Deze was abusievelijk te laag berekend. Dit is na afloop van het boekjaar geconstateerd en gecorrigeerd in 2020 en dit leidt niet tot een onverschuldigde betaling.

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	Dhr A. Rouvoet	Dhr. J.G. Bod	Dhr. C. Çörüz
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	14.700	9.800	9.800
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	26.850	17.900	17.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	NVT	NVT	NVT
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	NVT
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	13.500	9.000	9.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	22.650	15.100	15.100

bedragen x € 1	Mevr. I.M.H. de Groen	Dhr J.T.W. Krapels	Mevr. E.L. Kuijper
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	11.275	9.800	9.800
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	17.900	17.900	17.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	NVT	NVT	NVT
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	NVT
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Lid RvT	Voorzitter RvT	Voorzitter RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	9.000	9.000	9.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	15.100	15.100	15.100

5.1.7 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2018

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	Dhr. M. Muller	Dhr. E.A. van Win	Dhr. D. Zwaveling
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	9.800	9.800	11.800
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	17.900	17.900	17.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	NVT	NVT	NVT
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	NVT
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	9.000	9.000	9.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	15.100	15.100	15.100

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld.

De bezoldiging van mevrouw Groen en de heer Zwaveling komen hoger uit doordat ze een opleiding hebben gevolgd ten behoeve van de uitvoering van hun rol als lid van de Raad van Toezicht.

5.1.8 Vaststelling en goedkeuring

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Enver heeft de jaarrekening 2019 vastgesteld in de vergadering van 26 maart 2020.

De Raad van Toezicht van Stichting Enver heeft de jaarrekening 2019 goedgekeurd in de vergadering van 26 maart 2020.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

In het kader van de COVID-19 ontwikkelingen heeft het management een inschatting gemaakt van de impact op de productieomvang, personeelsinzet en liquiditeit.

Gezien de aard van de activiteiten van Enver, verwacht het management dat de zorgproductie wordt geraakt omdat dagbestedingslocaties en scholen grotendeels zijn gesloten. Door inzet van zorg op afstand wordt de zorg waar mogelijk doorgezet. Het management verwacht dat het verlies aan omzet gecompenseerd zal worden door financiers. Intenties hierover zijn reeds uitgesproken. Bovendien heeft Enver zelf voldoende liquiditeit om een tijdelijke terugval op te kunnen vangen.

Raad van Bestuur

Mevr. T.A.M. Roelofs
W.G. 26 maart 2020

Raad van Bestuur

Mevrouw A.S. Sprokkereef - Pons
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Dhr A. Rouvoet
Voorzitter
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Dhr. J.G. Bod
Lid
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Dhr. C. Çörüz
Lid
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Mevr. I.M.H. de Groen
Lid
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Dhr J.T.W. Krapels
Vice-voorzitter
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Mevr. E.L. Kuijper
Lid
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Dhr. M. Muller
Lid
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Dhr. E.A. van Win
Lid
W.G. 26 maart 2020

Raad van Toezicht

Dhr. D. Zwaveling
Lid
W.G. 26 maart 2020

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

Er is geen statutaire regeling aangaande de resultaatbestemming.

5.2.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Enver

Verklaring over de in het jaardocument opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Enver (hierna 'de stichting') te Rotterdam (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaardocument opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Enver per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de vereisten voor de jaarrekening gesteld bij of krachtens de Regeling Jeugdwet.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2019;
- 2 de resultatenrekening over 2019;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2019; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Enver zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Verklaring over de in het jaardocument opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaardocument andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuurlijk verslag;
- de overige gegevens; en
- het mutatieoverzicht materiële vaste activa.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling Jeugdwet is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling Jeugdwet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling Jeugdwet.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met vereisten voor de jaarrekening gesteld bij of krachtens de Regeling Jeugdwet. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 10 april 2020

KPMG Accountants N.V.

E.P. van Driel RA

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

5.1.5a MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Terreinen	Erfpacht	Gebouwen	Verbouwingen	Installaties en inrichtingen	Inventaris	Software	Vervoermiddelen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2019									
- aanschafwaarde	1.633.473	1.037.672	25.817.868	10.479.238	1.736.108	1.443.734	1.820.662	638.621	44.607.376
- cumulatieve afschrijvingen	-718.246	-481.986	-10.492.723	-9.334.090	-1.697.290	-1.207.865	-1.436.841	-541.333	-25.910.374
Boekwaarde per 1 januari 2019	915.227	555.686	15.325.145	1.145.147	38.818	235.869	383.821	97.288	18.697.002
Mutaties in het boekjaar									
- investeringen	-	-	1.364.345	-	-	-	323.750	17.309	1.705.404
- afschrijvingen	-11.154	-40.098	-535.281	-218.978	-23.245	-51.683	-273.809	-15.123	-1.169.371
	-11.154	-40.098	-535.281	-218.978	-23.245	-51.683	49.941	2.186	536.033
- <i>desinvesteringen</i>									
aanschafwaarde	-237.860	-52.801	-775.844	-3.952.145	-1.333.562	-119.039	-654.576	-257.849	-7.383.676
cumulatieve afschrijvingen	237.860	52.801	638.950	3.916.594	1.333.562	119.039	654.576	257.849	7.211.231
Boekwaarde desinvesteringen (per saldo)	-	-	-136.894	-35.551	-	-	-	-	-172.445
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-11.154	-40.098	-672.175	-254.529	-23.245	-51.683	49.941	2.186	363.588
Stand per 31 december 2019									
- aanschafwaarde	1.395.613	984.871	26.406.369	6.527.093	402.546	1.324.695	1.489.836	398.081	38.929.104
- cumulatieve afschrijvingen	-491.540	-469.283	-10.389.054	-5.636.474	-386.973	-1.140.509	-1.056.074	-298.607	-19.868.514
Boekwaarde per 31 december 2019	904.073	515.588	16.017.315	890.618	15.573	184.186	433.762	99.474	19.060.590

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.

KPMG Accountants N.V.

KPMG Audit

**Document waarop ons rapport
1689168 20X00169800DHG d.d.**

10 april 2020

(mede) betrekking heeft.

KPMG Accountants N.V.

DEEL 3: BIJLAGEN

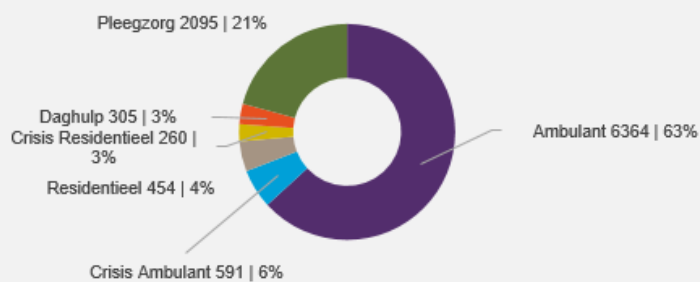
A. Jaaroverzicht 2019 - hulptrajecten per gemeente en kerngetallen specialistische jeugdhulp

Overzicht exclusief inzet wijkteams en vrij toegankelijke hulp

Enver 2019 Regio Rijnmond

Aantal kinderen en jongeren ondersteund door Enver in 2019 in Regio Rijnmond naar hulpsort:

8,3

Gemiddelde tevredenheid jongeren (n=587)

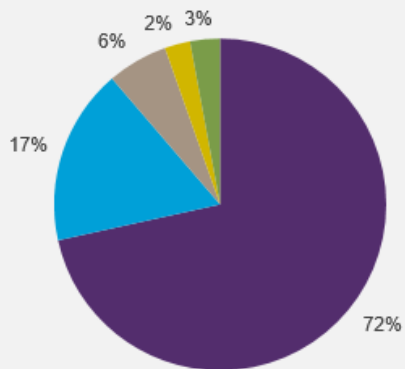

8,6

Gemiddelde tevredenheid ouders (n=985)

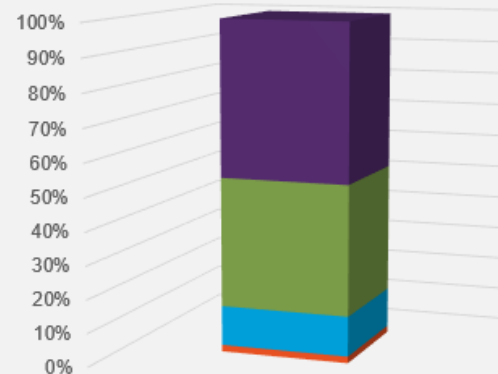
Reden beëindiging in 2019 in Regio Rijnmond:

- Beëindiging volgens plan
- Voortijdig | In overeenstemming
- Voortijdig | Eenzijdig door cliënt
- Voortijdig | Eenzijdig door aanbieder
- Voortijdig | Door externe omstandigheden

Doelrealisatie in 2019 in Regio Rijnmond:

- Achteruitgang 1%
- Gelijk gebleven 11%
- Vooruitgang 44%
- Volledig behaald 43%

Aantallen per gemeente in Regio Rijnmond naar aard hulp

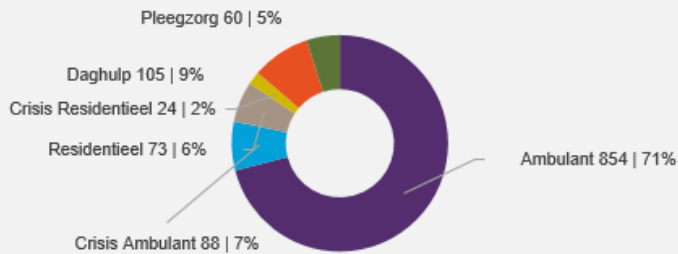
Gemeente						
	Ambulant	Ambulante crisishulp	Daghulp	Residentieel e zorg	Residentieële crisishulp	Pleegzorg
Albrandswaard	90	3	1	0	1	19
Barendrecht	114	14	2	2	16	65
Brielle	70	3	0	2	3	6
Capelle aan den IJssel	263	24	15	60	7	120
Goeree-Overflakkee	98	19	0	4	4	42
Hellevoetsluis	247	15	0	17	9	58
Krimpen aan den IJssel	48	12	12	8	6	69
Lansingerland	526	35	9	0	8	84
Maassluis	96	10	7	1	4	47
Nissewaard	507	55	0	64	29	144
Ridderkerk	82	15	2	3	6	66
Rotterdam	3709	315	193	240	139	1136
Schiedam	286	38	34	33	14	125
Vlaardingen	173	31	30	16	10	100
Westvoorne	55	2	0	4	4	14

Verantwoording: Getoonde aantallen betreffen naast jeugdzorg: trajecten die in het kader van schoolmaatschappelijk werk tot stand kwamen, opvang van minderjarige asielzoekers, crisishulp opvang van jongvolwassenen en vrouwenopvang. Doelrealisatie en reden beëindiging zijn exclusief pleegzorg, schoolmaatschappelijk werk en vrouwenopvang.

Enver 2019 Midden-Holland

Aantal kinderen en jongeren ondersteund door Enver in 2019 in Regio Midden-Holland naar hulpsoort:

7,8

Gemiddelde tevredenheid jongeren (n=174)

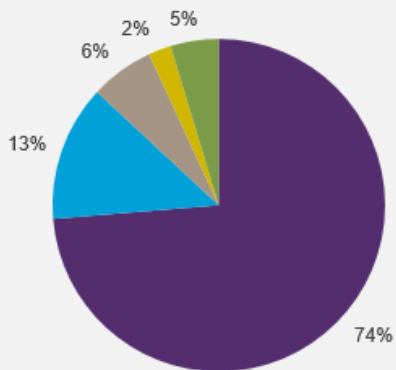

8,4

Gemiddelde tevredenheid ouders (n=284)

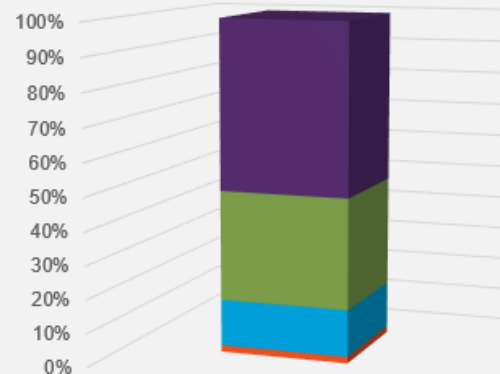
Reden beëindiging in 2019 in Regio Midden-Holland:

- Beëindiging volgens plan
- Voortijdig | In overeenstemming
- Voortijdig | Eenzijdig door cliënt
- Voortijdig | Eenzijdig door aanbieder
- Voortijdig | Door externe omstandigheden

Doelrealisatie in 2019 in Regio Midden-Holland:

- Achteruitgang 2%
- Gelijk gebleven 14%
- Vooruitgang 33%
- Volledig behaald 51%

Aantallen per gemeente in Regio Midden-Holland naar aard hulp

Gemeente						
	Ambulant	Ambulante crisishulp	Daghulp	Residentiële zorg	Residentiële crisishulp	Pleegzorg
Bodegraven-Reeuwijk	85	17	16	8	8	5
Gouda	325	32	35	45	8	10
Krimpenerwaard	163	19	19	9	4	23
Waddinxveen	102	5	11	8	4	8
Zuidplas	179	15	24	3	0	14

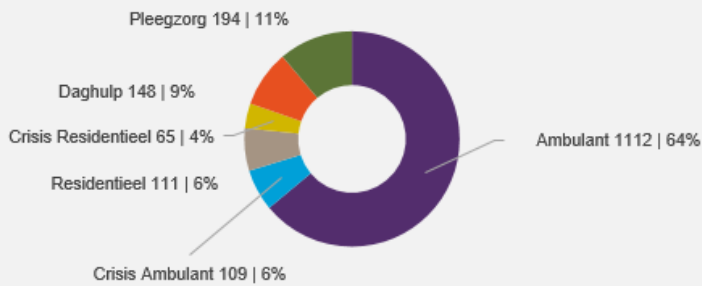
Verantwoording: Getoonde aantallen betreffen alleen jeugdzorg, geen schoolmaatschappelijk werk en geen opvang minderjarige asielzoekers. Doelrealisatie en reden beëindiging zijn exclusief pleegzorg.

Enver 2019 Zuid-Holland Zuid

Aantal kinderen en jongeren ondersteund door Enver in 2019 in Zuid-Holland Zuid naar hulpsoort:

8,2

Gemiddelde tevredenheid jongeren (n=109)

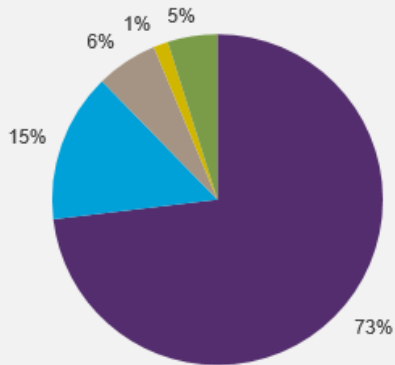

8,2

Gemiddelde tevredenheid ouders (n=246)

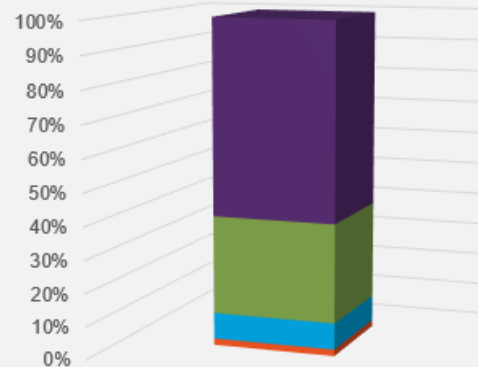
Reden beëindiging in 2019 in Zuid-Holland Zuid:

- Beëindiging volgens plan
- Voortijdig | In overeenstemming
- Voortijdig | Eenzijdig door cliënt
- Voortijdig | Eenzijdig door aanbieder
- Voortijdig | Door externe omstandigheden

Doelrealisatie in 2019 in Zuid-Holland Zuid:

- Achteruitgang 2%
- Gelijk gebleven 11%
- Vooruitgang 30%
- Volledig behaald 57%

Aantallen per gemeente in Zuid-Holland Zuid naar aard hulp

Gemeente						
	Ambulant	Ambulante crisishulp	Daghulp	Residentiële zorg	Residentiële crisishulp	Pleegzorg
Alblasserdam	39	6	9	6	5	9
Dordrecht	307	27	54	73	21	23
Gorinchem	57	13	18	2	6	6
Hardinxveld-Giessendam	20	4	4	1	2	32
Hendrik-Ido-Ambacht	62	13	5	0	1	7
Hoeksche Waard	376	18	7	13	8	45
Molenlanden	56	8	13	4	4	33
Papendrecht	37	11	15	3	3	20
Sliedrecht	54	4	12	1	5	8
Zwijndrecht	104	5	11	8	10	11

Verantwoording: Getoonde aantallen betreffen naast jeugdzorg: trajecten die in het kader van schoolmaatschappelijk werk tot stand kwamen en opvang van minderjarige asielzoekers. Doelrealisatie en reden beëindiging zijn exclusief pleegzorg en schoolmaatschappelijk werk.

Totalen per regio inclusief overige gemeentes

Gemeente						
	Ambulant	Ambulante crisishulp	Daghulp	Residentiële zorg	Residentiële crisishulp	Pleegzorg
Regio Rijnmond	6364	591	305	454	260	2095
Zuid-Holland Zuid	1112	109	148	111	65	194
Midden-Holland	854	88	105	73	24	60
Overige gemeentes	654	10	18	28	12	126
Totaal	8984	798	576	666	361	2475

Overzicht wijkteams

Gemeenten	Ingekochte formatie	Gerealiseerde formatie
Albrandswaard	6,42	6,44
Barendrecht	12,59	11,58
Bodegraven-Reeuwijk	4,82	4,78
Brielle	2,40	2,47
Dordrecht (als onderaannemer)	16,62	17,40
Goeree Overflakkee	14,96	14,08
Gouda	20,47	19,51
Hellevoetsluis	5,60	5,62
Krimpen a/d IJssel	10,00	9,10
Lansingerland	5,31	4,67
Maassluis	2,28	2,28
Nissewaard	23,82	22,82
Ridderkerk	14,78	15,46
Rotterdam	214,14	223,54
Schiedam	29,71	29,98
Vlaardingen	13,42	13,32
Westvoorne	2,10	2,15
Zuidplas	10,19	9,27
Totaal	409,63	414,47

B. Verslag pleegouderraad 2019

Algemeen

Met dit verslag legt de pleegouderraad (POR) verantwoording af voor zijn activiteiten in het jaar 2019.

De POR is het medezeggenschapsorgaan van Enver en behartigt als zodanig de belangen van de ruim 1.300 pleegouders en daarmee ook van de pleegkinderen die onder de hoede van Enver vallen. De POR denkt kritisch mee en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de programmamanager en het bestuur over zaken die zich binnen de organisatie afspelen en in het bijzonder die zaken die de pleegzorg aangaan.

De POR is de stem van de pleegouders. De vertegenwoordigers in de pleegouderraad spreken allen uit eigen ervaringen met de diverse vormen van pleegzorg en zijn allen verbonden aan Enver.

Daarnaast tracht de POR zoveel mogelijk in contact te staan met andere pleegouders. Zie hiervoor het kopje Communicatie.

De POR bestaat momenteel uit 6 leden, te weten Marian Rink (voorzitter), Wim de Jonge (secretaris) en de leden Angélique Teeuw, Margreet Jansen-van Herpen, Martiene Lengton-Boven en Joke de Boer-Sap. Zij komen vrijwel maandelijks bij elkaar om, al dan niet met de bestuurder en het programmamanagersteam, met elkaar in overleg te gaan. Twee leden, te weten Carry van der Linden (tevens vertrouwenspersoon POR) en Rita Roodenburg, hebben de POR in 2019 verlaten.

In het verslagjaar nam de POR ook afscheid van René de Bot (voormalig manager pleegzorg) die de POR jaren met veel enthousiasme én kennis van zaken adviseerde.

Samenwerking

In het jaar 2019 heeft Stichting Enver zich steeds verder uitgekristalliseerd. De POR heeft actief meegedacht in de vormgeving van de nieuwe organisatie. Steeds stond daarin bij de POR de positie van pleegouders en hun begeleiding centraal. In gesprekken heeft de POR gewezen op de bijzondere positie van pleegzorg en het belang hier apart aandacht aan te blijven besteden, juist vanwege de grootte van de nieuwe organisatie.

Naast de interne vergaderingen heeft de POR regelmatig contact gehad met bestuurder en manager Yvonne van Adrichem. Na diens vertrek was de POR actief betrokken bij de werving en selectie van de medewerkers van het programmateam pleegzorg.

De POR werkt sindsdien intensief samen met Mariska de Baat (programmamanager pleegzorg en gezinsvormen) en Marlous Roodnat (programmamedewerker pleegzorg en gezinsvormen).

Het management van Enver bevraagt de POR regelmatig over zijn mening, advies en inbreng met betrekking tot de pleegzorg. Ook brengt de POR eigen punten in.

Bij al deze bijeenkomsten stond het behartigen van de belangen van pleegouders en pleegkinderen voorop. Onderwerpen die aan de orde kwamen waren onder meer:

- Tevredenheidsonderzoek pleegouders (P-toets) en verbetertraject.
- Functionering Servicecentrum Pleegzorg.
- Kaderbrief Enver, waarbij ook aandacht was voor de ontwikkelingen m.b.t. het thema gebiedsgericht werken voor de pleegzorg.
- Buddy-project voor pleegouders.
- Samenwerking tussen pleegzorgbegeleiders, pleegouders en gezinsvoogden.

- Landelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld “Versterken van de kracht van pleegouders” en het project “Continuïteit in de pleegzorg”
- Nazorg pleegouders bij afgebroken plaatsingen.
- Aandacht voor pleegkinderen van 18-21 jaar, zoals verantwoordelijkheden als jong volwassene en het financiële aspect.

De meeste punten zullen ook het komende jaar onder de aandacht van de POR vallen.

Communicatie

Contacten met de achterban

De POR streeft naar een goed en geregeld contact met haar achterban die bestaat uit alle pleegouders die door Enver ondersteund worden. Om zo goed mogelijk bereikbaar en beschikbaar te zijn voor signalen vanuit de pleegouders werden diverse activiteiten in gang gezet, dan wel gecontinueerd. Het gaat hierbij onder meer om:

- Communicatie met achterban. Doordat de themavragen vanuit de POR per mail via de afdeling werving naar alle pleegouders worden verzonden, is de respons nu groter dan voorheen, maar nog altijd te mager met zo’n 40 reacties op 1200 adressen. Dit betekent dat er blijvend gewerkt wordt aan de versteviging van de relatie met de achterban, onder meer door het vergroten van de zichtbaarheid van de POR.
- Verzorging van een aantal vaste rubrieken in de digitale Nieuwsbrief voor pleegouders, dat jaarlijks gemiddeld 4 keer per mail aan pleegouders wordt toegezonden.
- Op de website van Enver is informatie over de POR en het werk van de POR te vinden. Gebleken is dat pleegouders de POR steeds beter weten te vinden en signalen afgeven bij de POR. Het gebeurt regelmatig dat pleegouders zelf contact zoeken met de POR om aandacht te vragen voor hun specifieke situatie.
- Betrokkenheid bij ‘De week van de Pleegzorg’, doch ook bij de ontwikkeling van themabijeenkomsten zoals de avond over “Geweldloos verzet” op 6 november 2019. In juni 2019 was een goed bezochte thema-avond met Inge Vandewege die sprak over haar boek “Een (h)echte uitdaging”. De avond werd bezocht door zowel pleegouders als pleegzorgbegeleiders, met een verslag in de nieuwsbrief pleegzorg.
- Om de zichtbaarheid ook naar pleegzorgwerkers te vergroten, heeft de POR tijdens de week van de pleegzorg alle pleegzorgwerkers bedankt met een ‘verwenmomentje’. Deze actie werd door hen zeer gewaardeerd.

Onderwerpen waar de POR zich mee bezig houdt

Ieder kind een gezin

De POR denkt mee vanuit het perspectief van de pleegouder in gesprekken over pleegzorg als alternatief voor de steeds verzwarende 24 uurshulpverlening in een professionele setting. De POR pleit voor meer ondersteuning en educatie voor pleegouders in hun steeds zwaarder wordende taak. De POR praat en denkt mee in mogelijkheden om uithuisplaatsingen uit pleeggezinnen te voorkomen.

Zorg aan pleeggezinnen: werving, breakdown en verzwaring van zorgvraag

Omdat de vraag om pleeggezinnen continu aanwezig is, komt het thema werving regelmatig terug op de agenda. Zowel de breakdown van pleeggezinnen als de stijging van de vraag, zijn onderwerpen die de POR bespreekt tijdens de overlegbijeenkomsten met de bestuurder. Er wordt dan vooral besproken op welke wijze vraag en aanbod op elkaar afgestemd kunnen worden en welke zorg er is aan pleegouders.

Digitale nieuwsbrief voor pleegouders

De digitale nieuwsbrief voor pleegouders verscheen in 2019 vier maal. De POR heeft zitting in het redactieteam en verzorgt een aantal vaste rubrieken, te weten:

- Artikel m.b.t. het gekozen thema

Thema's in het verslagjaar waren onder meer: 'Overgang van FJP naar Enver', 'Pleegzorg doe je niet alleen' en 'Wat zou jij doen met een paar miljoen?'. Middels de antwoorden op vragen aan de achterban ontstaat er een totaalbeeld van de visie van pleegouders op deze en andere vraagstukken.

- De Pluim

De rubriek De Pluim werd in het leven geroepen door de POR. Pleegouders hebben de mogelijkheid om medewerkers van Enver een compliment te maken over (de wijze van) hun begeleiding en ondersteuning. In het verslagjaar werden vier pluimen uitgereikt, allen afzonderlijk warme en unieke verhalen.

- Nieuws vanuit de POR

Hierin wordt geschreven over het werk van de POR, de bevindingen en alle ontwikkelingen die pleegzorg aangaan en waar de POR zich mee bezighoudt.

Programma Versterken van de Kracht van pleegouders en Actieonderzoek continuïteit Pleegzorg.

Beide landelijke projecten, geïnitieerd door de NVP en Jeugdzorg Nederland, werden met financiering vanuit het ministerie van VWS, opgezet met onder meer als doel de expertise van pleegouders te vergroten en het aantal breakdowns te verminderen.

Vanuit Enver en POR werd actief meegedacht over de wensen en behoeften van pleegouders ten aanzien van het scholingsaanbod, relevante thema's, het huidige aanbod, wat daar wel en niet in werkt. Het programma 'Versterken van de kracht van pleegouders' resulteert in een landelijk platform, waar pleegouders terecht kunnen voor vragen en advies.

Landelijk overleg pleegouderraden (LOPOR)

De POR is lid van de LOPOR, het overkoepelend overleg waarbij nagenoeg alle pleegzorginstellingen in Nederland aangesloten zijn. De NVP vormt samen met de LOPOR en de SBPN (Stichting Belangenbehartiging Pleeg grootouders Nederland) de 'Taskforce Pleegzorg Nederland' teneinde de belangrijkste thema's rondom pleegzorg – vanuit het perspectief van de pleegouders - onder de aandacht te brengen van de verantwoordelijke minister en ambtenaren van het ministerie van VWS. De POR bezoekt met regelmaat de bijeenkomsten van de LOPOR.

Contacten met individuele pleegouders

In het verslagjaar hadden POR-leden enkele persoonlijke contacten met individuele pleegouders. Vaak betrof dit een klacht over, dan wel een hiaat in de samenwerking met Enver. De functie die de POR hierbij heeft, is het bieden van een luisterend oor, het gesprek aangaan met betrokkenen of doorverwijzen. Alles gebaseerd op de vraag en behoefte van de desbetreffende pleegouder. Daar waar noodzakelijk of gewenst, neemt de POR contact op met de bestuurder of programmamanager.

De toekomst

De nieuwe organisatie Enver heeft zich neergezet in het hulpverleningslandschap. De aankomende tijd zal er nog het nodige verder ontwikkeld dienen te worden, zeker ook als het gaat om het (nog beter) bedienen van pleegouders. De POR zal nauwgezet betrokken blijven bij alle wijzigingen aangaande de pleegzorg.

De POR ziet kansen en ontwikkelingsmogelijkheden, met name in de samenwerking tussen alle geledingen binnen Enver alsmede de ontwikkelingen op landelijk niveau.

In 2020 zal in nauwe samenwerking met de POR het buddyproject van Enver starten, wordt een ontmoetingsdag voor pleegouders georganiseerd, staan er heel wat themabijeenkomsten op de planning en worden trainingen en interactieve bijeenkomsten gepland. Daarnaast komt er een nieuw tevredenheidsonderzoek (P-toets), waarbij de POR wederom intensief betrokken zal zijn.

Als POR proberen wij zo goed mogelijk zicht en grip te houden op alle veranderingen met de focus op pleegzorg. Dit doen wij met elkaar, in vertrouwen en samen met de pleegouders én de bevroegen professionals. We zijn ervan overtuigd dat we op die manier het beste kunnen opkomen voor de belangen van pleegouders. Voorwaarde is wel dat pleegouders van zich laten horen en contact zoeken met de POR. De slogan 'Samen staan wij sterk' blijft zeker gelden.

Namens de pleegouderraad,

Marian Rink, voorzitter
Wim de Jonge, secretaris

C. Verslag cliëntenraad 2019

Verslag Cliëntenraad 2019

2019 was het eerste jaar van de nieuwe cliëntenraad. Eind 2018 heeft de overgangsccliëntenraad afscheid genomen en is een nieuwe cliëntenraad gestart. De cliëntenraad heeft 10 vergaderingen gehad in 2019 waarvan 6 met Arlette Sprokkereef, bestuurder.

Hierin zijn de volgende onderwerpen besproken ter advies of instemming:

- Begroting 2019.
- Kaderbrief 2019.
- AKJ jaarverslag 2019.
- Klachtenregeling.
- Jaarverantwoording.
- Quadrimester rapportages.
- Strategisch vastgoedplan.
- Begroting 2020.
- Over de sluiting van de Meranti is er ongevraagd advies gegeven.

Daarnaast heeft de cliëntenraad de volgende zaken gedaan:

- Het bezoeken van enkele Enver locaties.
- Het bijwonen van de presentatie over het rapport van geweld in de jeugdhulp.
- Het voor overbrengen van transformatiedoelen aan jongeren.
- Een bijeenkomst ontremd burgervoogdij.
- Kennis gemaakt met de RvT, OR en POR.
- Ervaringen geïnventariseerd rondom 18-/18+.
- Een bijeenkomst bezocht van het LOC voor cliëntenraden.

In 2020 wil de cliëntenraad

- Een betere zichtbaarheid binnen de organisatie. Ook willen wij graag dat binnen Enver duidelijk is welke wettelijke bevoegdheden de cliëntenraad heeft.
- Meer stabiliteit binnen de raad, meer raadsleden die constructief willen meepraten.
- Meer ouders die mee praten.
- Dat het voor alle cliënten duidelijk is wat hun rechten zijn.
- Zich verdiepen in en aanpassen op de nieuwe wet rondom cliëntenraden: WMCZ 2018

Speerpunten voor 2020:

- Geweld in de jeugdhulp.
- 18-/18+
- Samenwerking met de gemeenten.

In 2019 zijn er enkele wisselingen in samenstelling van de cliëntenraad geweest. Op dit moment bestaat de cliëntenraad uit 3 jongeren en kan dus goed aanvulling gebruiken.

Cliëntenraadsleden

Colin, voorzitter

Quinty

Eline

D. Verslag ondernemingsraad 2019

In dit verslag van de Ondernemingsraad (OR) worden de belangrijkste activiteiten in 2019 beschreven en wordt er vooruit gekeken naar zaken die in 2020 zeker op de agenda komen.

In het afgelopen jaar is de OR hard bezig geweest zich te profileren binnen de organisatie en goede vormen te vinden voor medezeggenschap en participatie.

De OR heeft in 2018 gekozen is voor een kleiner ledenaantal (9 i.p.v. 15) omdat de OR gezien de omvang van deze organisatie, met OR-ambassadeurs uit verschillende regio's/gebieden wil gaan werken. Dit plan is onlangs geconcretiseerd en er hebben zich 17 medewerkers als OR-ambassadeur aangemeld.

Binnen de OR is gestart met het werken in diverse commissies: Dagelijks bestuur, VWGM, Leren & Ontwikkelen, Communicatie & Participatie, Financiën en Sociaal beleid. De onderwerpen die onder de betreffende commissie vallen, worden door de commissie voorbereid en uitgewerkt. De verschillende commissies hebben frequent overleg met o.a. de afdelingen P&O en financiën en zijn het eerste aanspreekpunt voor medewerkers op onderwerp van de commissie.

Daarnaast is de OR gestart met het aansluiten bij de verschillende regio MT-vergaderingen (door een kleine afvaardiging). Er worden de OR-vergaderingen op verschillende locaties van Enver gehouden met het oog op de zichtbaarheid van de OR in de organisatie en is een afvaardiging van de OR aanwezig op de introductiebijeenkomsten voor nieuwe medewerkers.

De OR heeft gevraagd en ongevraagd advies gegeven na overleg met de bestuurder en waar nodig na wijzigingen, ingestemd met voorgelegde regelingen. En de OR heeft met medewerkers en met de bestuurder meningsvormend gesproken over urgente en actuele zaken.

In november heeft de OR afscheid genomen van de voorzitter Marjo Stijns en is Doron van der Eerden tot nieuwe voorzitter gekozen.

De OR heeft uiteraard met de desbetreffende afdelingen hard gewerkt om de meest belangrijke personele regelingen voor Enver vast te stellen.

Naast het ontwikkelen van een goede onderlinge werkwijze is natuurlijk aandacht besteed aan samenwerking met het bestuur.

Een kort overzicht onderverdeeld in de 3 categorieën:

1. Agendapunten die op de agenda stonden voor de OR in 2019.
2. Agendapunten waarmee de OR mee heeft ingestemd en/of positief geadviseerd.
3. Punten die voor 2020 op de agenda staan, waarvan sommige ter evaluatie.

1. Agendapunten die in 2019 op de agenda van de OR stonden waren o.a.

- De reiskostenregeling.
- Het nieuwe cliëntregistratiesysteem Regas.
- Evaluatie bedrijfsartsen / verlenging contracten.
- Verzuimbeleid- en protocol.
- Scholingsbeleid.
- Herplaatsingsbeleid.
- Stagebeleid.
- Harmonisatie loongebouw.
- Regeling Gezins- en uitwijkhuizen.

2. Agendapunten waarmee de OR in 2019 heeft ingestemd en/of positief geadviseerd

• Klachtenregeling en Medewerkers Vertrouwenspersoon.	ingestemd
• Afbouwregeling diverse werkkostenregeling o.a. laptop/mobiel.	ingestemd
• Mobiel parkeren.	ingestemd
• Scholingsbeleid/deskundigheidsbevordering.	positief geadviseerd
• Verzuimbeleid- en verzuimprotocol.	positief geadviseerd
• Jaargesprekken.	positief geadviseerd
• Concept beleidsnotitie inzet vitaliteitsbudget.	positief geadviseerd
• Notitie Werving & Selectie.	positief geadviseerd

3. Punten die voor 2020 op de agenda staan, waarvan sommige ter evaluatie:

- Medewerkersonderzoek.
- 1^e evaluatie verzuimbeleid en verzuimprotocol.
- 1^e evaluatie oprichting coöperatie 0-100 Midden-Holland.
- Evaluatie jaargesprekken.
- Evaluatie scholingsbeleid.
- Evaluatie Werving & Selectie.
- Evaluatie bedrijfsartsen.
- Reiskostenregeling.
- Stagebeleid.
- Duurzame inzetbaarheid in combinatie met notitie Werkdruk & Werkplezier.
- Begroting 2020.
- Strategisch vastgoedplan.
- Focus op participatie van medewerkers bij het implementeren van het nieuwe cliëntregistratiesysteem Regas.
- Hoe gaan medewerkers betrokken worden bij omgaan met ZIVVER (beveiliging op mailverkeer met cliënten).

De OR streeft ernaar dat over onderwerpen met direct betrokken medewerkers en geïnteresseerde medewerkers gesproken worden bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Participatie vanaf het begin verhoogt de kwaliteit en is onontbeerlijk voor draagvlak. De OR bereidt zijn werk ook zoveel mogelijk voor in samenspraak met medewerkers. De bevindingen worden meegenomen in de reacties van de OR en in de Overlegvergaderingen. Net als in voorgaande jaren heeft de OR in 2020 regelmatig overleggen met:

- Raad van toezicht.
- Pleegouderraad en cliëntenraad.
- Bedrijfsartsen.
- Medewerkersvertrouwenspersoon.
- Collega's.

Voor de eerste 2 staan al afspraken gepland voor het nieuwe jaar.

Tot slot

Om de zichtbaarheid van de OR te blijven vergroten zodat medewerkers en de OR-ambassadeurs makkelijk aan kunnen sluiten bij een OR-vergadering, of even binnen te lopen om iets voor te leggen, te vragen, vergadert de OR op diverse locaties van Enver. De mogelijkheden en kansen van en voor werkers, werkgelegenheid, de kwaliteit en de effectiviteit van het werk zijn de belangrijkste aandachtspunten.

OR-leden

Doron van der Eerden	voorzitter	ambulant werker
Anouk van Crujningen	vicevoorzitter	ambulant werker
Esther Sazbo		ambulant werker
Marlous van Dongen		ambulant werker
Danielle Versteegh		ambulant werker
Lonneke Castelijm		ambulant werker
Rowan den Hollander		jongeren-coach / ambulant werker
Mike Genegel		medewerker ICT
Sjoukje Pols		gedragwetenschapper
Erna de Harder	ambtelijk secretaris	secretariaatsmedewerker

Samenstelling OR-commissies

Commissie-Agenda Dagelijks bestuur	Doron, Lonneke, Anouk
Commissie Financiën	Sjoukje, Anouk, Marloes
Commissie VGWM	Mike, Lonneke.
Commissie Sociaal beleid	Doron, Lonneke, Anouk, Mike
Commissie Participatie & Communicatie	Rowan, Esther, Marloes
Commissie Leren & Ontwikkelen	Danielle, Esther en Sjoukje